

BELEIDSSCAN

IVORIM

MEERWIJK, HAARLEM

COLOFON

MEERWIJK, HAARLEM

Beleidsscan

Oosterhout, 12 november 2018

IND01-0413188.22-01D Beleidsscan

**Gemeente
Haarlem**

Gemeente Haarlem

Gedempte Oude Gracht 2

Postbus 511

2003 PB Haarlem

croonenburo5

Vestiging Oosterhout

Beneluxweg 125

Postbus 40

4900 AA Oosterhout

+31 (0) 162 487 500

info@croonenburo5.com

Vestiging Maastricht

Wim Duisenbergplantsoen 21

Postbus 959

6200 AZ Maastricht

+31 (0) 43 325 32 23

www.croonenburo5.com

Vestiging Oosterhout

Beneluxweg 125

Postbus 40

4900 AA Oosterhout

+31 (0) 162 487 000

info.nl@anteagroup.com

VRIJGAVE

Opsteller(s):

Ties Peelen

Goedkeuring:

Projectleider:

Merijn van Loon

Vrijgave:

12-11-2018

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	5	6. STARTPROGRAMMA HAARLEM CIRCULAIR	34
AANLEIDING	5	7. KLIMAATADAPTATIE	35
DOEL	5	7.1 UITGANGSPUNTEN	35
LEESWIJZER	5	8. BELEID GERICHT OP HET LANGER ZELFSTANDIG WONEN	36
1. DUURZAAMHEIDSAMBITIES	7	8.1 UITGANGSPUNTEN	36
1.1 ENERGIE	7	8.2 UITGANGSPUNTEN O.B.V. TOEKOMSTIG BELEID	36
1.2 MATERIALEN	8	9. SPEELRUIMTEPLAN	38
1.3 WATER	8	9.1 UITGANGSPUNTEN	38
1.4 ECOLOGIE	8	10. VERBREED GEMEENTELIJK RIOLERINGSPLAN 2018-2023	40
1.5 RUIMTEGEBRUIK EN KWALITEIT	9	10.1 UITGANGSPUNTEN	40
1.6 BEREIKBAARHEID	9	11. ROUTEKAART KLIMAATNEUTRAAL IN 2030 EN AARDGASVRIJ IN 2040	41
2. HANDBOEK INRICHTING OPENBARE RUIMTE SCHALKWIJK	11	11.1 UITGANGSPUNTEN	41
2.1 UITGANGSPUNTEN VISIE	11	12. INTEGRAAL WATERPLAN	43
2.2 OPGAVEN MEERWIJK	13	12.1 UITGANGSPUNTEN	43
2.3 KEUZES	13	13. INTEGRALE VEILIGHEID EN HANDHAVING ACTIEPROGRAMMA 2018	45
2.4 UITGANGSPUNTEN INRICHTINGSRICHTLIJNEN	17	13.1 JEUGD EN VEILIGHEID	45
3. STRUCTUURVISIE OPENBARE RUIMTE	25	13.2 LEEFBAARHEID	45
3.1 ONTWIKKELRICHTING VAN HET 'STEDELIJK GEBIED'	25	14. STRATEGISCH PLAN AFVALSCHEIDING (SPA)	46
3.2 HOOFDKEUZES	26	15. IMPLEMENTATIEPLAN SPA	47
3.3 THEMAKAARTEN	29	15.1 UITGANGSPUNTEN	47
3.4 AFWEGINGSMETHODIEK OPENBARE RUIMTE	29	15.2 EISEN, WENSEN EN AMBITIES:	48
3.5 PRIORITEITENSTELLING	29	16. ECOLOGISCH BELEIDSPAN 2013-2030	49
3.6 PROCESSTAPPEN	29	16.1 UITGANGSPUNTEN	49
3.7 HAARLEMSE (BELEIDS)TRAJECTEN	31	17. INSPIRATIEGIDS NATUUR INCLUSIEF BOUWEN	51
3.8 REGIONALE (BELEIDS)TRAJECTEN	31	17.1 UITGANGSPUNTEN	51
3.9 NOG TE AGENDEREN (BELEIDS)TRAJECTEN	31		
4. PROGRAMMA DUURZAAMHEID	32		
4.1 UITGANGSPUNTEN	32		
5. GREEN DEAL DUURZAAM GWW 2.0	33		
5.1 UITGANGSPUNTEN	33		

18. WOONVISIE 2017 – 2020 ‘DOORBOUWEN AAN EEN (T)HUIS’	52
18.1 UITGANGSPUNTEN	52
19. BODEMPROGRAMMA 2016 – 2020	53
19.1 UITGANGSPUNTEN	53
20. ONDERHANDELAARSAKKOORD	54
20.1 UITGANGSPUNTEN	54

INLEIDING

AANLEIDING

In het zuidoosten van het stadsdeel Schalkwijk, uitkijkend over het veenpolderlandschap en de Meerwijkerplas, is Meerwijk gelegen. De woonwijk uit de jaren '70 is met zijn hofjes, smalle woonstraatjes en afwisseling in hoog- en laagbouw erg herkenbaar.

Anno 2018 zijn echter de wegen in het westelijk deel van Meerwijk toe aan een groot onderhoud. Bijkomend dienen er maatregelen getroffen te worden aan de riolering en is het wenselijk om een algehele kwaliteits- en duurzaamheidsverbetering te voorzien voor de gehele openbare ruimte. Hittestress, energietransitie en klimaatadaptatie zijn daarbij belangrijke thema's. Deze aspecten dienen samen te vallen met een hoge betrokkenheid vanuit de bewoners en stakeholders, zodat er een gedragen ontwerp gemaakt kan worden.

Parallel loopt het proces Energietransitie vanuit het programma Haarlem klimaat neutraal in 2030. De gemeente Haarlem doet samen met Alliander een haalbaarheidsonderzoek naar een open warmtenet in Schalkwijk dat wordt gevoed door een lokale warmtebron. Het is de ambitie bij de herinrichting van de openbare ruimte hierop te anticiperen, rekening houdend met de ondergrond.

Het bestuur van Haarlem heeft daarom besloten om een masterplan op te laten stellen voor de integrale vernieuwing openbare ruimte in Meerwijk (IVO RIM), Raadsstuk 2018/269828.

Hierdoor kan het plangebied integraal en gefaseerd aangepakt worden. Zowel de bovengrond als de ondergrond dient van perceelgrens tot perceelgrens te worden meegenomen. Daarnaast worden eigendommen van de woningcorporaties betrokken in het ontwerpproces. Voor het uitvoeren van het masterplan is nog geen opdracht verleend.

DOEL EN STATUS

In de voorliggende beleidsscan komen de beleidsdocumenten die relevant zijn voor de openbare ruimte en duurzaamheid aan bod. In de beleidsscan worden de in de beleidsdocumenten genoemde doelstellingen en uitgangspunten beschreven. Deze scan vormt het startpunt voor de uitgangspuntennotitie en het uiteindelijke integraal ontwerp voor de herinrichting van de openbare ruimte.

De beleidsscan zal als bijlage bij de uitgangspuntennotitie gevoegd worden. In de notitie zal een overzichtelijke bundeling van de uitgangspunten worden opgenomen.

LEESWIJZER

In hoofdstuk 1 worden de duurzaamheidsambities in diverse beleidsdocumenten van de gemeente Haarlem gebundeld. Daarna worden in de hoofdstukken 2 tot en met 20 uitgangspunten uit diverse beleidsdocumenten benoemd die relevant zijn voor het ontwerp van de herinrichting van de openbare ruimte.

1

DUURZAAMHEIDSAMBITIES

Dit eerste hoofdstuk vormt de bundeling van de duurzaamheidsambities binnen de gemeente Haarlem. Hierin is duurzaamheid opgedeeld in de thema's energie, materialen, water, ecologie, ruimtegebruik & kwaliteit en bereikbaarheid. Het duurzaamheidsbeleid van de gemeente Haarlem komt voor in de volgende beleidsdocumenten:

- Ecologisch beleidsplan (2013)
- Integraal Waterplan (2014)
- Haarlem circulair (2015)
- Strategisch Plan Afvalscheiding (2016)
- Duurzaamheidsprogramma (2017)
- Routekaart (2017)
- Klimaatadaptatieagenda (2017)
- Green Deal GWW 2.0 (2017)

1.1 ENERGIE

Een belangrijk aspect van duurzaamheid is energie. De gemeente Haarlem heeft de ambitie om in 2040 aardgasvrij te zijn. Om dit te bereiken zal energie bespaard moeten worden, energie opgewekt moeten worden. En willen dat bewoners een overstap maken naar duurzame vormen van energie.

Om in 2030 klimaatneutraal te zijn, zijn in het Duurzaamheidsprogramma (2017) de volgende doelstellingen geformuleerd:

- In 2030 is 50% van het energieverbruik ten opzichte van 2010 gereduceerd.
- In 2030 is 80% van het geschikt dakoppervlak benut voor zonne-energie.
- In 2019 bedraagt het aandeel duurzame energie 15%.
- In 2030 zijn het bedrijfsleven en de industrie per saldo CO2 neutraal.
- In 2019 is 6000 ton CO2 bespaard door zonnepanelen.
- Bedrijven en bewoners maken in 2030 gebruik van hernieuwbare energiebronnen.

In de Routekaart Haarlem Klimaatneutraal in 2030 en Aardgasvrij in 2040 (2017) worden de volgende doelstellingen geformuleerd:

- Op de locaties Fablohal, Schoteroog en Waarderpolder zijn collectieve zonnestroomdaken gerealiseerd.
- Nieuwbouwhuizen krijgen geen aansluiting meer op aardgasnetwerk.
- Voorrang voor duurzame voertuigen, dit betekent dat ook het aantal elektrische laadpalen sterk moet groeien.
- Lantarenpalen worden voorzien van ledverlichting.
- Er wordt een warmtenet aangelegd:
 - een warmtenet in Schalkwijk, welke meer dan 6.000 woningen in de wijk kan verwarmen. De gemeente onderzoekt of en waar de bron het best kan worden geslagen. Een eerste stap is het regelen van een proefboring samen met het Rijk;
 - twee netwerken van warm water afkomstig van warmtebronnen.

1.2 MATERIALEN

De weg naar klimaatneutraliteit betekent ook een circulaire economie. Haarlem heeft de ambitie om in 2030 een circulaire gemeente te zijn. Afval is in 2030 geen afval, maar een grondstof om iets herbruikbaar van te maken. Een circulaire economie betekent dat afstand genomen moet worden van de wegwerpmentaliteit, afval te verminderen en waardevolle grondstoffen hergebruiken.

- In het Strategisch Plan Afvalscheiding (2016) wordt de ambitie uitgesproken om in 2022 maximaal 130 kg per inwoner per jaar te hebben en een afvalscheidingspercentage van 68 procent te realiseren.

In het Duurzaamheidsprogramma (2017) worden de volgende doelstellingen benoemd:

- Bedrijven leveren in 2030 een bijdrage aan circulaire materiaalketens.
- Bedrijven produceren in 2030 alleen reststoffen die opnieuw te gebruiken zijn.
- In 2019 is beleid gereed voor reductie huishoudelijk afval tot 130 kg per inwoner na 2020. Ergens na 2030 circa 30 kg per inwoner niet hergebruikte reststoffen.

1.3 WATER

Het Hoogheemraadschap van Rijnland is beheerder van de watergangen in Meerwijk. In een rondom Meerwijk zijn primaire en secundaire watergangen gelegen die een verbinding staan met de Meerwijkplas.

In het Integraal Waterplan (2014) wordt een plan van aanpak gegeven om bestaande knelpunten in het watersysteem op te lossen en het watersysteem toekomstbestendig maken. Hiervoor worden de volgende uitgangspunten benoemd:

- Afwatering bevorderen door het aanleggen en verbreden/verdiepen van watergangen.
- Vergroten van capaciteit waterberging door bevorderen infiltratie en aanwijzen noodoverloopgebied.
- Bereiken van een gezonde ecologische toestand van het boezemwater en duinwater.
- Hemelwater gescheiden transporteren en bergen van afvalwater.

In de klimaatadaptatieagenda (2017) worden de doelen uit het Integraal Waterplan versterkt met specifieke maatregelen om de klimaatadaptatie te bevorderen. Er worden met name maatregelen gegeven om wateroverlast, hittestress of wateronderlast tegen gaan, waterbergingscapaciteit creëren door extra oppervlaktewater toe te voegen, het afkoppelen van het rioolstelsel en afwateren via oppervlaktewater.

1.4 ECOLOGIE

In het Ecologisch beleidsplan (2013) beschrijft de gemeente Haarlem om in 2030 een duurzame, diverse, en vitale stad te zijn met een hoge ecologische waarde. Bij ruimtelijke plannen wordt duurzaamheid als basisprincipe gebruikt. Gestreefd wordt naar een grotere biodiversiteit en daardoor een hogere kwaliteit van de openbare ruimte. Een keuze die wordt gemaakt in het beleidsplan is om naast het toevoegen van groen, vooral bestaand groen beter ecologisch in te richten en te beheren.

Naast het toevoegen van extra oppervlaktewater en de aanleg van wadi's, zijn ook het maximaliseren van het groen en het aantal bomen en de verdere versterking tegengaan doelen voor een duurzame en klimaat adaptieve stad. In de Klimaatadaptatieagenda (2017) worden hiervoor algemene en specifieke maatregelen genoemd.

In het duurzaamheidsprogramma (2017) worden de volgende doelstellingen benoemd:

- In 2019 is een plan vastgesteld voor de uitbreiding van het openbaar groen en in uitvoering.
- In 2019 is de afname van openbaar groenoppervlak tot stilstand gebracht.
- In 2030 is waar mogelijk de openbare ruimte onverhard in plan van verhard.
- In 2019 is het belang van vergroenen van verharding in zowel de openbare ruimte als op particuliere gronden bij 2/3e van de Haarlemmers bekend. Bij 1/3e van buurten en wijken lopen initiatieven.

1.5 RUIMTEGEBRUIK EN KWALITEIT

In 2017 is de Green Deal GWW 2.0 ondertekend tussen verschillende ontwikkelaars en overheden waaronder de gemeente Haarlem. In deze overeenkomst ligt de ambitie om in 2020 duurzaamheid een integraal onderdeel van alle spoor-, grond-, water en wegenbouwprojecten te laten zijn. In de overeenkomst worden met name afspraken gemaakt over proces, samenwerking en taken. Dit houdt in dat vanaf de vroege planfase worden duurzaamheidsaspecten meegewogen.

In het Duurzaamheidsprogramma (2017) heeft de gemeente Haarlem de volgende doelstellingen:

- In 2030 eigen vastgoed Gemeente Haarlem CO2-neutraal.
- In 2030 is Haarlem voorbereid op gevolgen klimaatverandering. In 2019 is een visie met maatregelen voor klimaatadaptatie ontwikkeld.
- In 2030 gezonde, prettige en toekomstbestendige ruimtelijke ordening en leefkwaliteit.

1.6 BEREIKBAARHEID

Op gebied van bereikbaarheid betekent duurzaamheid het verminderen van de CO2 uitstoot en de transitie naar duurzame brandstoffen. In het Duurzaamheidsprogramma (2017) worden op het gebied van bereikbaarheid de volgende doelstellingen geformuleerd:

- In 2030 is de CO2-uitstoot door de totale mobiliteit 30% minder ten opzichte van 2010.
- In 2019 is het aandeel auto's op schone brandstoffen 10%.
- Fietsparkeerplekken dekken de behoefte in 2019.
- Woon-werk en werk-werk verkeer klimaatneutraal in 2030.
- In 2019 heeft het wagenpark label A.

In de Routekaart Haarlem klimaatneutraal in 2030 en Aardgas in 2040 (2017) worden de volgende doelstellingen geformuleerd:

- 2025 winkelgebied in de binnenstad niet meer toegankelijk voor benzine en dieselloertuigen.
- Gemeente stimuleert openbaar vervoer, fietsen en lopen in Haarlem.
- Aantal laadpalen is gegroeid van 70 naar 370 in 2020.

2

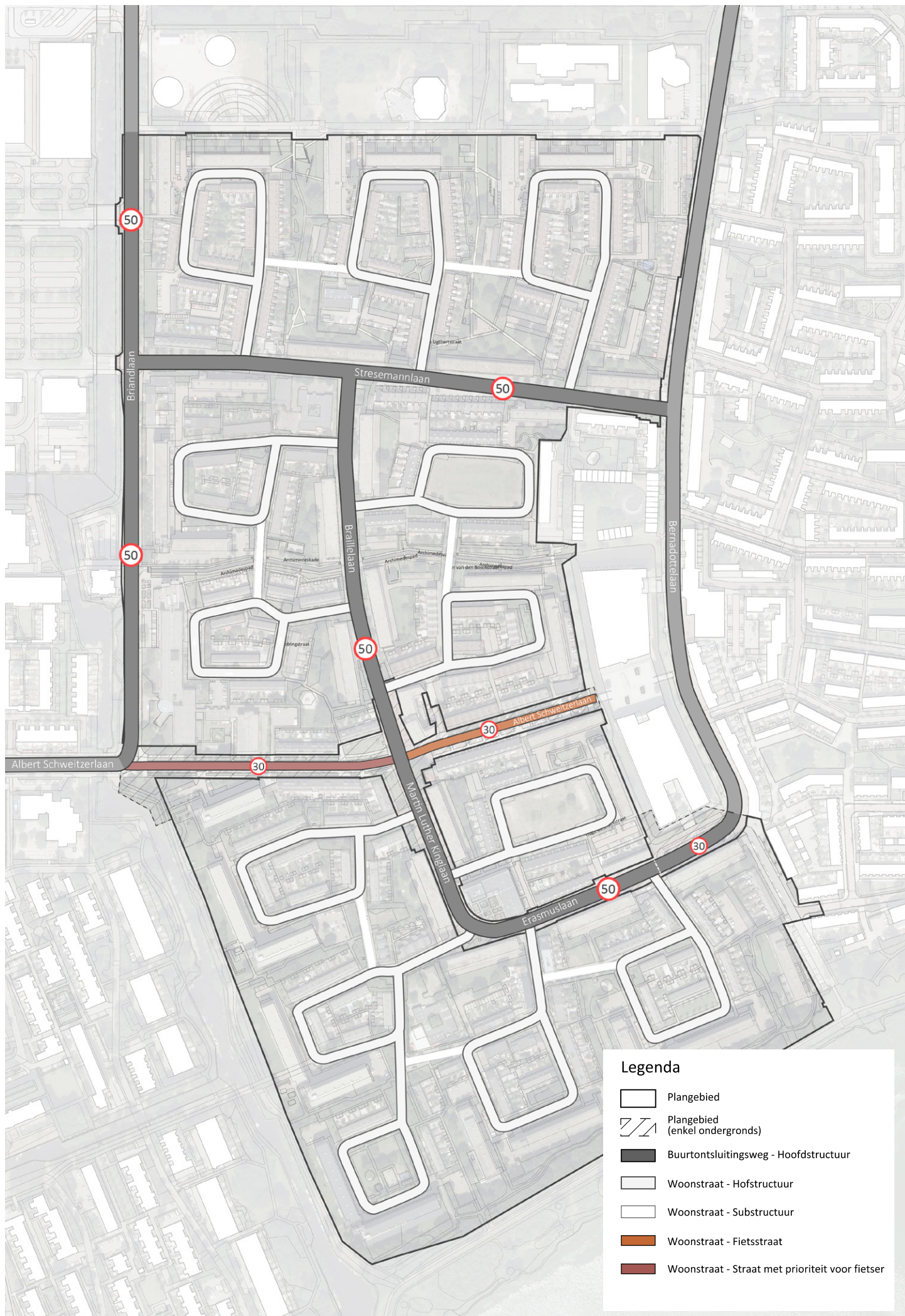
HANDBOEK INRICHTING OPENBARE RUIMTE SCHALKWIJK

VISIE (2015)

Het Handboek Inrichting Openbare Ruimte (HIOR) Schalkwijk beschrijft de keuzes voor de inrichting van de openbare ruimte (de straten, pleinen, plantsoenen en parken) in Schalkwijk.

2.1 UITGANGSPUNTEN VISIE

- **Ingetogen inrichting:**
De inrichting van de openbare ruimte wordt afgestemd op het karakter van het gebied. Een eenvoudige, overzichtelijke inrichting van de openbare ruimte met toepassing van passende elementen is in Schalkwijk op zijn plaats.
- **Weloverwogen plaatsing:**
Door terughoudend en afgewogen om te gaan met het plaatsen van objecten in de openbare ruimte, zal de ruimtelijke kwaliteit van Schalkwijk verbeteren en uiteindelijk beter te beheren zijn, op meer manieren te gebruiken zijn en leefbaarder worden. Ook wordt de openbare ruimte daarmee beter toegankelijk voor blinden en slechtzienden.
- **Eenheid, samenhang en continuïteit:**
Door te kiezen voor een beperkt aantal goed te beheren standaardprofielen, -materialen en -objecten, gaat Schalkwijk zich meer als een samenhangend geheel presenteren. Juist ook door de vele herstructureringen is het nodig de oorspronkelijke, sterke structuur van de wijk weer beter herkenbaar te maken.
- **Ontwerp, uitvoering en beheer is een drie-eenheid:**
Indien een goed ontwerp niet deskundig wordt uitgevoerd met bijvoorbeeld een gebrekkige detaillering, valt dit niet te beheren en dat leidt al snel tot verloedering bij het intensieve gebruik van de openbare ruimte. Een echt goed ontwerp is dus goed uit te voeren en beter te beheren.

2.2 OPGAVEN MEERWIJK

Het oorspronkelijke groen in Meerwijk is intensief verweven met de woonomgeving en bestaat uit:

- De groene randgebieden rondom de wijk.
- Groene lobben die vanuit de randen de wijk indringen gecombineerd met recreatieve routes in de wijk.
- Laan- en straatbomen.
- Overig woonomgevingsgroen.

De ongewenste situaties in de openbare ruimte en de daaruit volgende opgaven voor Meerwijk zijn:

- Oorspronkelijk groenontwerp is niet meer zichtbaar: terugbrengen beoogde structuur en gelaagdheid. Onder meer met laanbomen meer structuur brengen.
- Open zetten van de randen naar de Groene zoom.
- Wegprofielen zijn naar tegenwoordige standaarden veel te breed: versmallen, met respect voor de stedenbouw en zichtlijnen.
- Anonimiteit van de parkeerhoven en het groen: meer structuur aanbrengen en beter onderscheid maken tussen openbaar en privé groen.
- Achterkanten van bebouwing naar de openbare ruimte: uitgeven van groenranden of juist 'inpakken' in groene randen.

2.3 KEUZES

Hoofdstructuur:

- Standaard Profiel A: buurtontsluiting (Stresemannlaan, kruising Stesemannlaan-Briandlaan, Braillelaan, deel M.L. Kinglaan, deel Erasmuslaan)
- Standaard Profiel C: woonstraten (overige woonstraten)
- Solitaire fietspaden in onderzoek (aan de oostzijde van Meerwijkervaart)
- Op de bijzondere plekken zijn afwijkingen of combinaties met andere materialen mogelijk, mits passend in de overige uitgangspunten van het Handboek.
- Bij de keuze van het bestratingsmateriaal en het profiel voor een bepaalde plek moet men met de volgende aspecten rekening houden: de schaal, de maat, de functie en de materiaaleigenschappen (kleur en textuur).

Materiaalkeuze vloer:

- Gekozen wordt voor klinkers, asfalt en betontegels.
- Belangrijk onderwerp bij de vloer is en blijft de detaillering: aansluitingen en hoekoplossingen moeten kwalitatief goed worden opgelost.
- Meer uniformiteit materiaalkeuzes.
- Klinkers:
 - goed bestratingsmateriaal voor de rijweg van de meeste woonstraten.
 - het materiaal is duurzaam (zowel qua levensduur als qua hergebruik), goed te onderhouden en behoudt gedurende zijn levensduur zijn (visuele) kwaliteit.
- Asfalt:
 - asfalt dient te worden toegepast op de hoofdstructuur.
 - voor fietspaden wordt gekozen voor asfalt. Dit vooral ten behoeve van het rijcomfort. Een kleurtoevoeging (rood) aan het asfalt is wenselijk.
- Betontegels en betonstraatstenen: bijna overal in de wijk liggen momenteel trottoirs van betontegels. Keuze is dat zo te houden. Past goed bij het tijdsbeeld van de wijk. Gelet op het tijdsbeeld van het ontstaan van de wijk volstaat de normale, ongekleurde, niet afgestrooide variant van de betontegel.
- Midden geleiders e.d.: Midden geleiders worden uitgevoerd in geel streetprint asfalt (bij grote kans op onkruid) of gele BKK's.

Maatvoering en ruimte:

- Dwarsprofiel:
 - achtereenvolgens ruimte toebedelen aan:
 1. voetgangers, waarbij minimaal 1,5 m breedte aan vrije loopruimte beschikbaar moet zijn (bij bredere profielen meer);
 2. fietsers;
 3. autoverkeer;
 4. parkeren, groen / bomen, spelen en straatmeubilair;
 - Kenmerkend zijn asymmetrische profielen (materialisering wel gelijk).

Stedenbouwkundige keuzes:

 - > bloksgewijs inpassen van laanbomen (aan een zijde van de straat);
 - > bloksgewijs terugzetten van rooilijnen;
 - > laagbouw afgewisseld door hoogbouw;
 - > bloksgewijs inpassen van garageboxen;
 - > bloksgewijs ingepaste parkeerruimten.
- Lengteprofiel:
 - belangrijk bij afwegingen in het lengteprofiel is het streven naar continuïteit: vanwege de ruimtelijke kwaliteit en de herkenbaarheid dient een straatprofiel niet zomaar te verspringen, alleen als architectuur (ligging rooilijn, hoogte bebouwing) ook verspringt
 - as-verspringingen ten behoeve van het remmen van de verkeerssnelheid zijn niet (meer) aan de orde.

- Hoogteprofiel:
 - streven is ook om zo dicht mogelijk bij het prototype (trottoir – rijweg – trottoir) te blijven en hoogteverschillen te beperken tot twee. Uitzondering geldt voor de brede hoofdwegen die, gelet op het breedteprofiel, meerdere hoogteverschillen hebben voor vrijliggende fietspaden
 - hoogteverschillen ten behoeve van het afremmen van de snelheid van autoverkeer (drempels, verhoogde kruisingsvlakken) in het materiaal en het bestratingsverband van de omringende bestrating. Versmallingen en as-verspringingen zijn niet aan de orde vanwege het verstoren van de zichtas in de lengte van de straat.
 - profielen dienen geschikt te zijn voor het bergen van piekregenbuien, om overlast in gebouwen en woningen te voorkomen
- Ondergrondse ruimte:
 - de ondergrondse openbare ruimte wordt aangelegd om 60-80 jaar mee te gaan.

Groen en water:

- Handhaving en waar mogelijk verbetering of versterking van de bestaande groen- en waterstructuur zijn daarom van essentieel belang.
- De groene rand moet veel beter bereikbaar, zichtbaar en voelbaar worden vanuit het stadsdeel. Daartoe moeten de oorspronkelijke groene scheggen zoveel mogelijk weer worden open gezet.
- Waterkanten en doorzichten naar de omringende polder moeten weer open worden gezet door plaatselijk oeverbegroeiing terug te snoeien.
- Langs hoofdwegen: De bomenstructuur van het stadsdeel kan verder worden versterkt.
- In de wijken en in de woonstraten is de boomstructuur afhankelijk van de stedenbouw. Een structuur met terugspringende verkaveling vraagt om een verspringende boomstructuur. Parkgebieden vragen om los geplaatste solitair.

- Groeiomstandigheden van bomen (bovengronds en ondergronds) spelen hierbij een cruciale rol. Geen standaard, minimaal gedimensioneerde boomspiegels toepassen maar ruime, groene boomkransen, of liever nog brede plantstroken, inpassen en dimensioneren op basis van de beschikbare ruimte in het profiel.
- In straten met weinig ruimte worden bomen op tactische plaatsen neergezet (bij plaatselijke verbredingen of tegen blinde gevels).
- De waardevolle solitaire bomen worden gekoesterd.
- Heestervakken en bosplantsoen: De gelaagdheid en de structuur moeten verder terug gebracht worden.
- Bermen en gazons: Bermen of groenstroken die door hun smalle afmetingen niet zijn te beheren, worden bij een profielaanpassing vergroot ofwel verwijderd.
- Behoefte aan accentplekken met extra kwaliteit van het groen groene parels. Denk aan rozenvakken, bloeiende heestervakken, bloesembomen etc.
- Zelfbeheer of medebeheer wordt gestimuleerd en gefaciliteerd.
- De waterstructuur moet weer meer zichtbaar worden. Dichtgegroeide oevers of zelfs overgroeide vaarten moeten weer worden open gezet. Zichtassen over het water zijn een kwaliteit van de openbare ruimte.
- Meer recreatie op het water dan nu het geval is. Voorstel is ook een deel van het vaartensysteem bevaarbaar te maken voor kleine bootjes en kano's.
- Ecologische verbindingen: Belangrijk voor deze gebieden is dat het groen op een ecologische manier wordt ingericht en beheerd en zo mogelijk in verbinding staat met andere ecologisch waardevolle gebieden.

Straatmeubilair

- Op een aantal plekken wordt de uitstraling negatief beïnvloed door de in de openbare ruimte geplaatste objecten. De afgelopen decennia is de openbare ruimte in de wijk ingevuld met teveel verschillende typen objecten die ook lang niet altijd op elkaar zijn afgestemd en vaak slecht zijn onderhouden.
- Ingetogen inrichting: Gekozen wordt voor neutraal vormgegeven straatmeubilair, passend bij de plek en de tijdgeest.
- Weloverwogen plaatsing: Het straatmeubilair moet een onderdeel zijn van de totale openbare ruimte. Het moet zodanig geplaatst zijn dat het lijkt alsof het altijd al deel van de ruimte heeft uitgemaakt.
- Eenheid, samenhang, continuïteit: Straatmeubilair moet bijdragen aan een aangename en verzorgde inrichting van de buitenruimte in de stad.
- De volgende eisen voor straatmeubilair zijn van toepassing:
 - functioneel;
 - straalt kwaliteit uit;
 - passend bij overig meubilair;
 - makkelijk te onderhouden;
 - vandalismebestendig / niet vandalisme uitnodigend;
 - weerbestendig;
 - niet aandacht-vragend;
- De keuze voor de familie straatmeubilair is:
 - vorm: eenvoudige, niet overheersende vormgeving, passend bij de tijdgeest;
 - materiaal en kleur: neutrale, antraciet kleur / ongekleurde afwerking.

Spelen

- Het openbaar toegankelijk maken van sportvelden, schoolpleinen en speeltuinen.
- Bij het inrichten van de openbare ruimte de informele speelruimte mee-ontwerpen; brede stoepen, pleintjes, parken en plantsoenen zo inrichten dat het kinderen uitdaagt om in te spelen.
- Braakliggende terreinen 'inrichten' als tijdelijke speelruimte.
- Het speelweefsel verbeteren: Bij de inrichting van de openbare ruimte rekening houden met de routing tussen speelvoorzieningen.
- Wijkgerichte aanpak in de prioriteit wijken (waaronder Meerwijk) in deze wijken waar de speelruimte onvoldoende aansluit op de doelgroep, samen met de buurt een verbeterplan opstellen. En hieraan gekoppeld een uitwerkingsplan.
- De plekken waarvan uit de analyse blijkt dat deze overbodig zijn, in overleg met de doelgroep heroverwegen. Dit betekent mogelijk verwijderen van het toestel en de vrijgevallen plek omvormen naar groen of een informele speelplek. De speelplek omvormen naar een speelplek voor en andere doelgroep door bv toestellen uit te wisselen met een andere speelplek of in te richten voor 'spel en ontmoeting'.
- Het creëren van nog een paar voorzieningen voor oudere jongeren zoals voetbalkooien.
- Het natuurlijk spelen stimuleren; Struinen, hutten bouwen, bloemen plukken, vies worden, planten en dieren leren kennen, spelen met lossen materialen en klimmen in klimbomen.
- Bij het plaatsen van speeltoestellen wordt rekening gehouden met samenhang met de omgeving, de ruimtelijke context en zichtassen.

Duurzaamheid

- Concrete uitwerkingen duurzaamheid:
 - tijdloos ontwerp van de inrichting van de openbare ruimte;
 - klimaatbestendig ontwerpen (waterbergend vermogen versterken, hittestress tegengaan);
 - voorkeur voor duurzame verharding met een lange levensduur;
 - zoveel mogelijk hergebruik van bestaande materialen;
 - onkruid werend ontwerpen;
 - in alle planvorming afwegen waar meer groen en minder verharding kan.

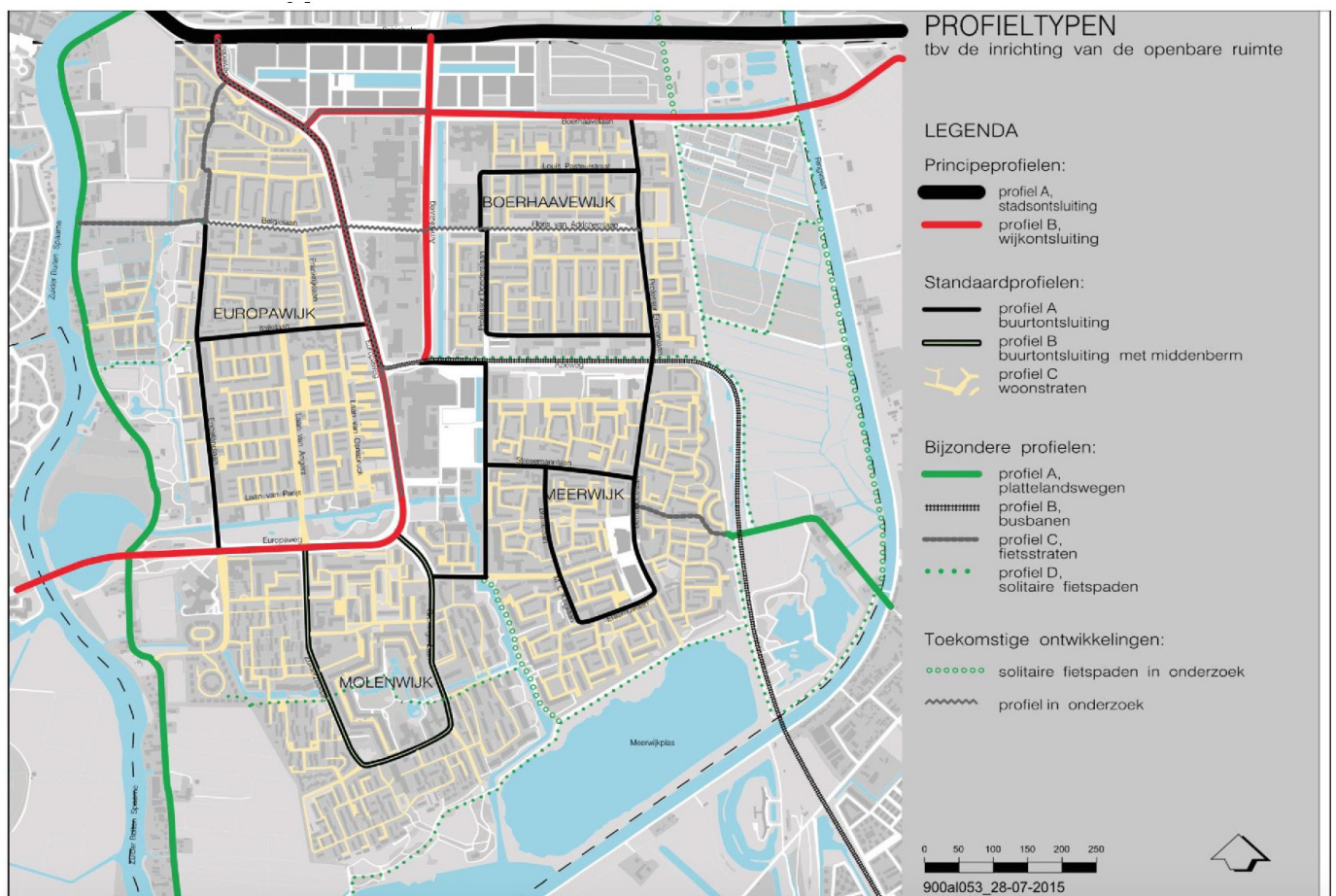
2.4 UITGANGSPUNTEN INRICHTINGSRICHTLIJNEN

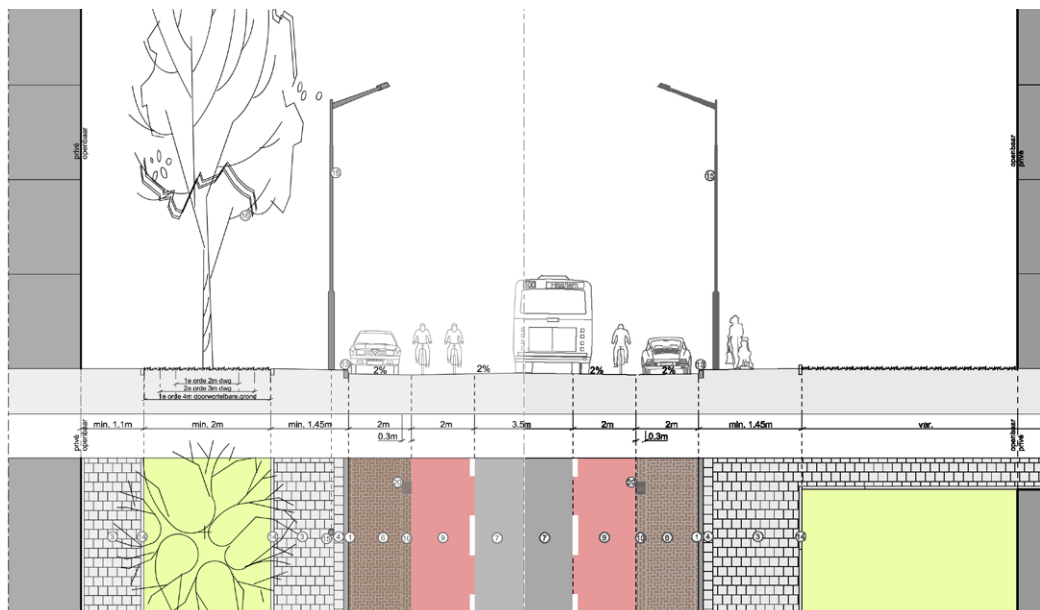
2.4.1 Wegenstructuur

Op de 'Profieltypenkaart' is af te lezen welk profieltype voor de betreffende straat of plek is voorgeschreven. Samen met de aanwezige profielruimte van de betreffende straat of plek bepaalt welke 'standaardprofiel' gehanteerd moet worden. De standaardprofielen zijn op de volgende pagina weergegeven.

Profielen

- Standaard Profiel A: buurtontsluiting (Stresemannlaan, kruising Stesemannlaan-Briandlaan, Braillelaan, deel M.L. Kinglaan, deel Erasmuslaan)
- Standaard Profiel C: woonstraten (overige woonstraten)

Standaardprofiel A
BUURTONTSLUITING

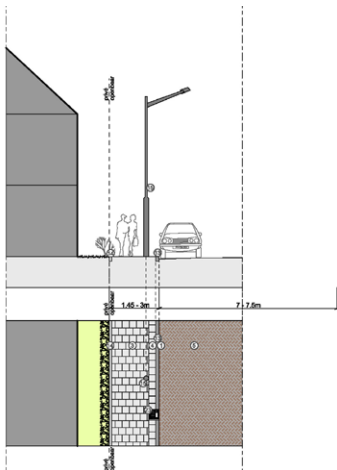
900a054_25-07-15

Schaal 1:100

Standaardprofiel

	Element	type/materiaal/ legverband	Formaat	Kleur	Bijzonderheden
1	strek	gebakken klinker	kelformaat 208 x 100 x 70 mm	terra argento	toepassen langs trottoirband
2	roliaag	betonstraatsteen	Bss	grijs	toepassen langs asfaltweg
3	trottoirs	betontegels	300*300*50 (80) mm	grijs	dikkere tegel 80 mm toepassen bij inritten. bij goed oud materiaal is hergebruik mogelijk
4	lintband	betontegels	300*300*80mm	grijs	toepassen langs trottoirband
5	rijweg	gebakken klinker Keperverband	kelformaat 208 x 100 x 70mm	terra argento of vergelijkbaar	fundering op zand bij veel vrachtverkeer 25 cm menggranulaat toepassen
6	parkeerzone	gebakken klinker elleboog	diverse formaten	aanwezig gebakken materiaal	Indien geen herbruikbaar materiaal aanwezig is dan werfclinkers, bruin rood, kelformaat
7	rijweg asfalt	asfalt		zie A-Z straatmeubilair	fundering conform standaard
8	fietspad	rood asfalt		zie A-Z straatmeubilair	fundering conform standaard
9	fietsstrook	rood asfalt		zie A-Z straatmeubilair	fundering conform standaard breedte, minimaal 1.7 m, wenselijk 2 m
10	standaard molgoot	gebakken klinker halfsteens 3 strekken	kelformaat 208 x 100 x 70mm	terra argento	Indien geen bandgoot kan worden toegepast zoals bij parkeervakken dan molgoot met trottoirkolk.
11	grasbetontegel	beton	800x400mm	grijs	
12	rijwielpadband	beton	4/12*25 cm	grijs	toepassen bij overgang fietspad - trottoir
13	trottoirband	beton	13/15x 20 cm	grijs, afgestrooid met basaltspilt	
14	opsluitband	beton	6/15 of 10/20 cm	natuursteenkleur / zwart	afhankelijk van gebruik zwaardere band toepassen. Bij dwarspaden afsteken voorkomen door band over 2 meter op te hogen "eezelsoor".
15	openbare verlichting				Keuze voor armatuur en mast zie beleidsplan openbare verlichting
16	bomenrij of solitaren				rekening houden met voldoende groeiruimte ondergronds
17	boomkrans compleet	beton	900x900x100mm 1200x1200x100mm	grijs	standaard krans is 900x900 mm of 1200x1200mm te vergroten met 100x100x300 mm
18	zitbank	diverse typen afhankelijk van de plek	2000 mm		houten zitvlak, op pleinen en plekken uitgevoerd met rugleuning
19	afvalbak	bammens / capifool	50 liter	RAL 7016	
20	standaard straatkolk	gietijzer	450x300mm	zwart	
21	trottoirkolk	gietijzer			
22	markeringsteen	gebakken strengpers klinker	kelformaat 204x100x50/65/80mm	wit	
23	Schamp strook	gele BKK/streetprint	divers	geel	

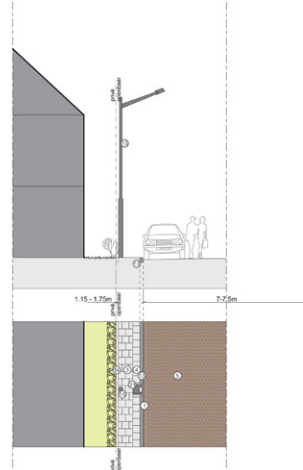
* Identieke typen/modellen van andere fabrikanten zijn mogelijk

Standaardprofiel C1
WOONSTRAAT (smal)

- Breedte rijbaan 7 - 7,5 (m) is inclusief 2 zijden langparkeervakken.
- Elk parkeervak aan één kant, geen parkeervak of parkeertoevoeging in midden van smalle rijbaan een cycle.
- Breedte rijbaan is gebaseerd op 2 richtingenverkeer.

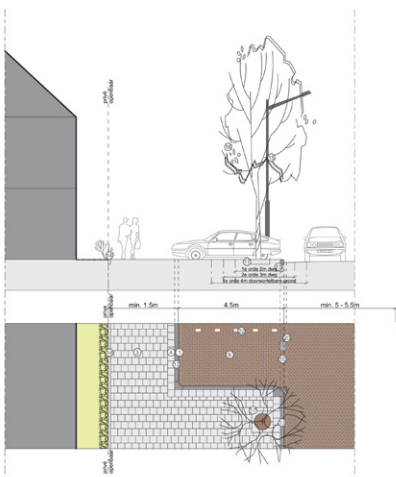
900a054_28-07-15
Schaal 1:100

Standaardprofiel C2
WOONSTRAAT minimaal

- Breedte rijbaan 7 - 7,5 (m) is inclusief 2 zijden langparkeervakken.
- Elk parkeervak aan één kant, geen parkeervak of parkeertoevoeging in midden (haaks of leraars) is een smalle rijbaan een cycle.
- Profiel toegevoegd bij korte straten met lage verkeersintensiteit.

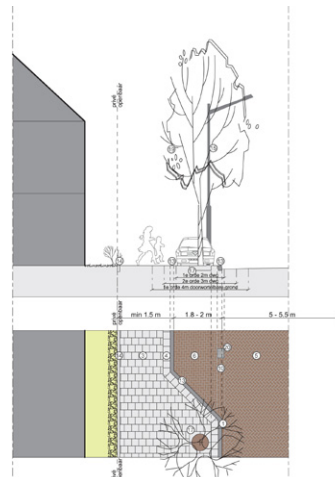
900a054_28-07-15
Schaal 1:100

Standaardprofiel C3
WOONSTRAAT haaks met neus

- Rijbaan van minimaal 5,50 (m) nodig voor parkeermogelijkheden.
- Als er een parkeeroplossing van de verkeersruimte wordt gegeven kan dit invloed hebben op de breedte van de rijbaan.
- (max 7,50 (m) bij langparkeervakken op rijbaan).
- Met minimale breedte van 5,50 (m) is het uitgangspunt 2 richtingenverkeer.

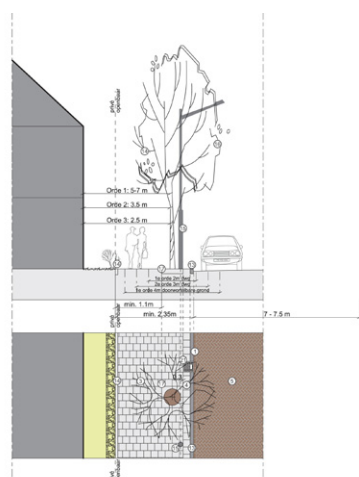
900a054_28-07-15
Schaal 1:100

Standaardprofiel C4
WOONSTRAAT "Neus"

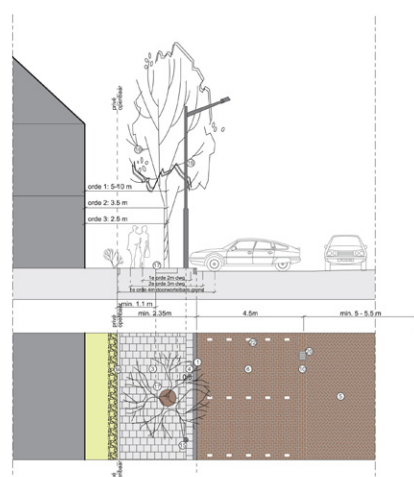
- Breedte rijbaan 5 - 5,5 (m) past uit van lange parkeervakken aan 2 kanten in midden. Bij een andere parkeeroplossing is een bredere rijbaan een optie.
- Breedte rijbaan is gebaseerd op 2 richtingenverkeer.

900a054_28-07-15
Schaal 1:100

Standaardprofiel C5
WOONSTRAAT "Ideaal"

900a054_2-07-15
Schaal 1:100

Standaardprofiel C6
WOONSTRAAT "haaks parkeren"

- Rijbaan van minimaal 5,50 (m) nodig voor parkeermogelijkheden.
- Als er een parkeeroplossing van de verkeersruimte wordt gegeven kan dit invloed hebben op de breedte van de rijbaan.
- (max 7,50 (m) bij langparkeervakken op rijbaan).
- Met een minimale breedte van 5,50 (m) is het uitgangspunt 2 richtingenverkeer.

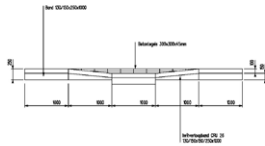
900a054_2-07-15
Schaal 1:100

STANDAARD DETAILS SCHALKWIJK

Inrit d.m.v. verlaagde band

B.2.13

Schaal 1:50

Handboek inrichting openbare ruimte Schalkwijk

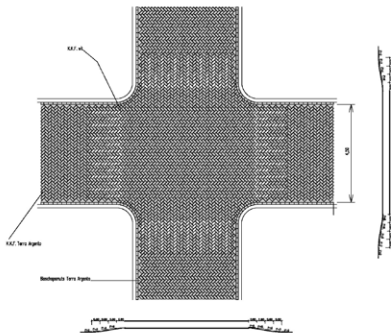
43

STANDAARD DETAILS SCHALKWIJK

Doorgestraat verhoogd kruisingsvlak

B.2.14

Schaal 1:100

44

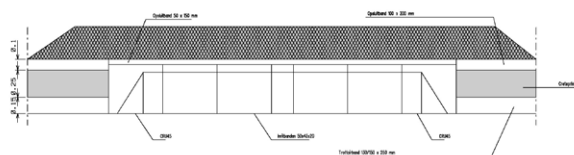
Handboek inrichting openbare ruimte Schalkwijk

STANDAARD DETAILS SCHALKWIJK

Principe detail
Creteprint

B.2.15

Schaal 1:20

Inrit constructie

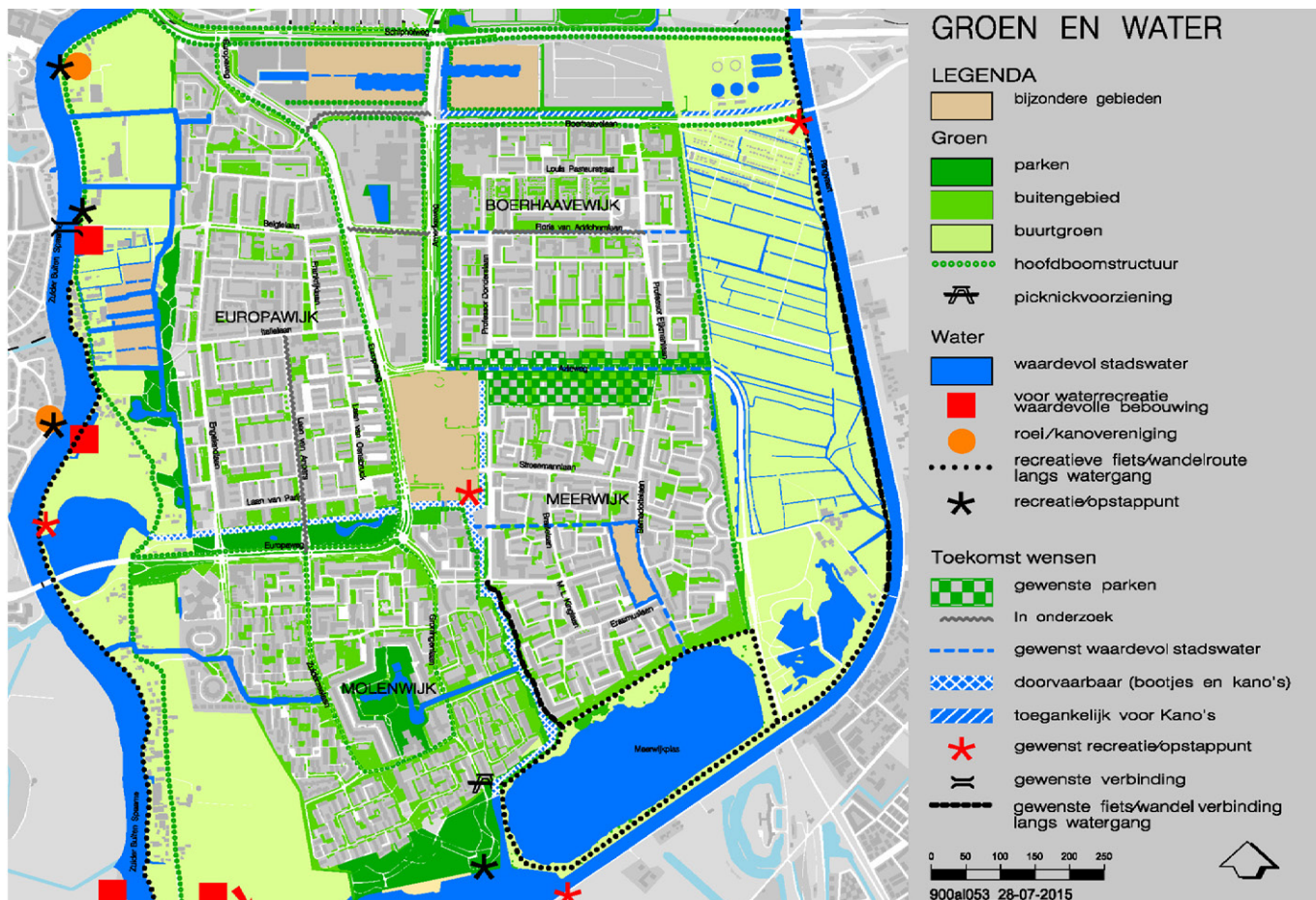
Handboek inrichting openbare ruimte Schalkwijk

45

Detailleringen

Hiernaast staan de belangrijkste standaard details voor inrichting van de openbare ruimte, die afwijken van de details in het standaarddetailboek.

Deze zijn van toepassing voor alle werkzaamheden in de openbare ruimte (dus ook onderhoud), met uitzondering van de bijzondere plekken.

2.4.2 Objecten

- Ingetogen inrichting: functionele, tijdloze, neutrale vormgeving.
- Weloverwogen plaatsing: terugdringen hoeveelheid, goed plaatsen.
- Opgaand straatmeubilair zoveel mogelijk plaatsen in één lijn met elkaar.
- Eenheid, samenhang, continuïteit: assortiment verminderen, aansluiten op stedenbouw en omgeving, behoud historisch waardevol meubilair.
- Afstemming ontwerp, uitvoering en beheer: assortiment verkleinen, eisen stellen aan de objecten zelf, procedurele afspraken.

(zie: Handboek inrichting openbare ruimte Schalkwijk deel 2 richtlijnen. blz. 54 tot en met blz.98)

2.4.3 Groenstructuur en water

- Het beleid van de gemeente Haarlem en de toepassing van groen is vastgelegd in het Groenstructuurplan 1991 en het Algemene Programma Van Eisen.
- Voor wat betreft de groen- en waterkaart is geanticipeerd op het Groenstructuurplan.

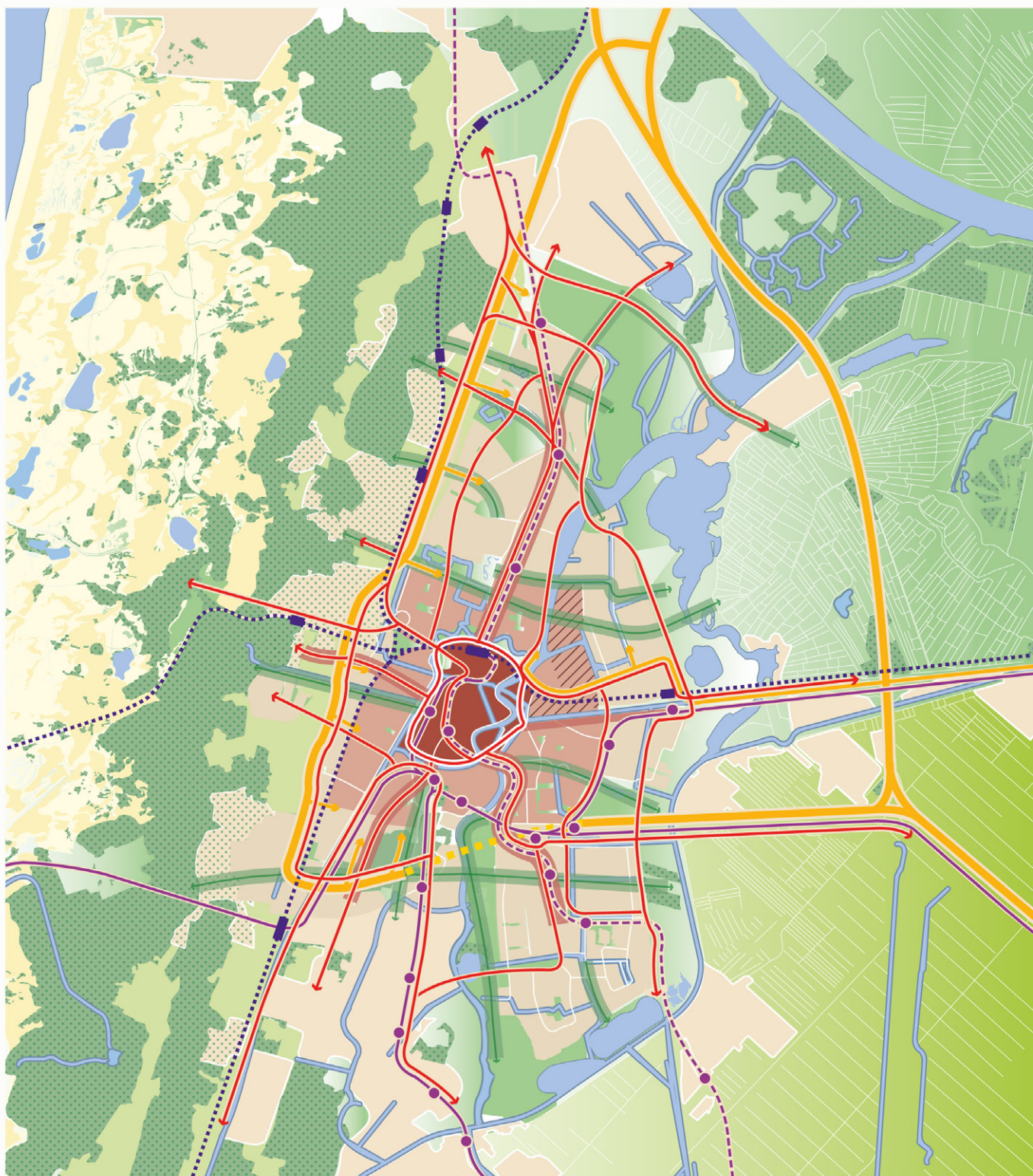
Nadere voorschriften voor bomen, binnentuinen en/of groenpleinen:

- Grootte afstemmen op beeld en schaal van het groengebied.
- Zo mogelijk zonder boombescherming of korven plaatsen.
- Geveltuinen (bewonersinitiatief) toegestaan mits goed onderhouden en beperkt van omvang, tot maximaal 30 centimeter uit de gevel, met een vrije trottoir doorgang van min. 1,5 m.
- Bloemschalen of geramiumpiramiden mogen alleen ter verfraaiing van de openbare ruimte worden toegepast. Oneigenlijk gebruik, als antiparkeermiddel of fietssluis is niet toegestaan.

2.4.4 Ondergrondse infra

(zie ondergrondse groeiruimte bij 'Groenstructuur en Water')

Waarborgen voldoende groeiruimte voor aan te leggen bomen.

Visiekaart Haarlem | Structuurvisie openbare ruimte 2040

0 0,5 1 1,5 2 2,5 3km

- Binnenstad;
- Centraal stedelijk(e) gebied / ondernemerszone;
- Stedelijk gebied;
- Regioring;
- Hoogwaardig openbaar vervoer;
- Spoorwegen;
- Fietsnetwerk;
- Stadstraten;
- Recreatieve routes;
- HOV knooppunten/stations;

Het domein van de voetganger
 Auto te gast/ nieuwe bedrijvigheid
 De stad op fietsafstand
 Autoverkeer om de stad heen
 Openbaar vervoer naar de regio
 Intercity en lightrail
 Fietsring en (regionale) fietsroutes
 Wonen, winkelen, leven
 Toegang tot het buitengebied
 Overstappen op ander vervoer

Haarlem

3

STRUCTUURVISIE OPENBARE RUIMTE

VISIE (DECEMBER 2017)

De hoofdkoers valt uiteen in vier doelen:

1. Aantrekkelijke stad
2. Gezonde stad
3. Een metropolitane economie
4. Bereikbare stad.

3.1 ONTWIKKELRICHTING VAN HET 'STEDELIJK GEBIED'

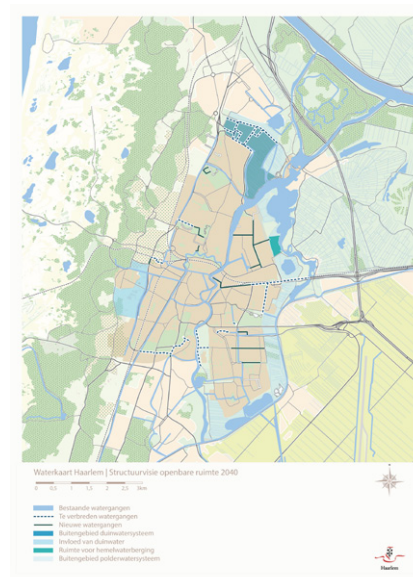
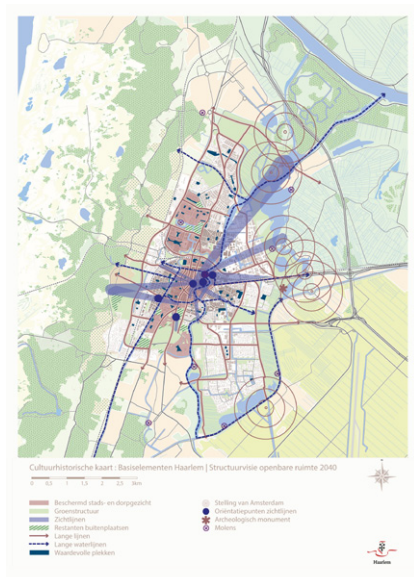
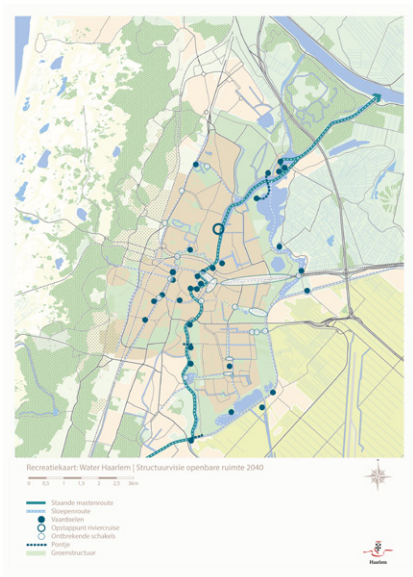
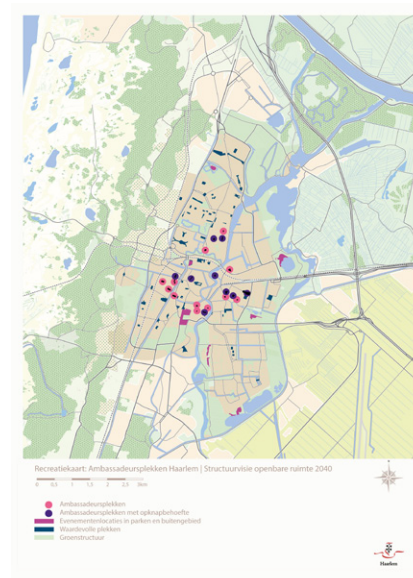
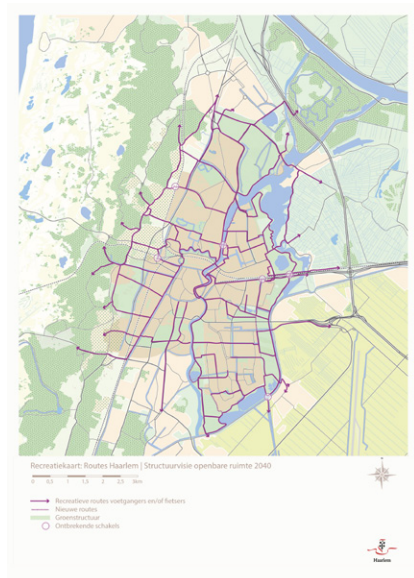
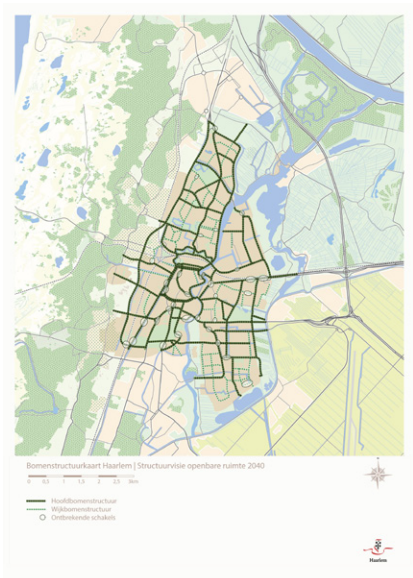
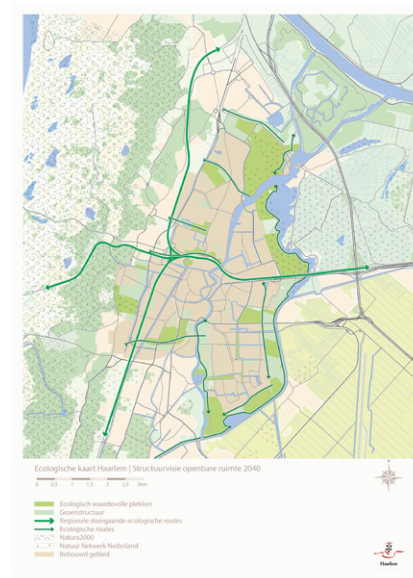
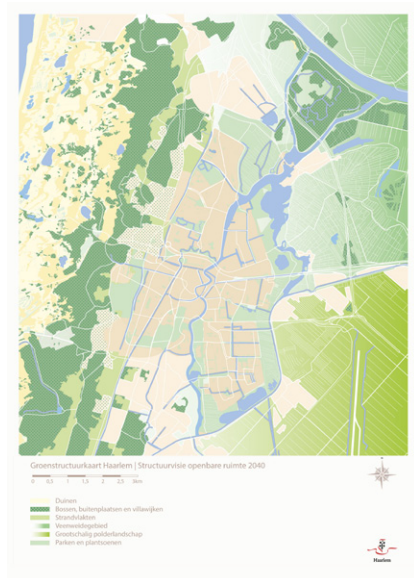
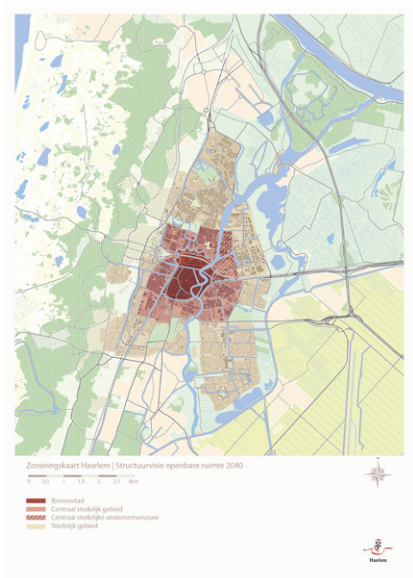
De buitenwijken van de stad kennen over het algemeen minder problemen in de openbare ruimte. In de woonstraten zal er voldoende ruimte voor verblijf, spelen, de voetganger en bomen komen. De straatinrichting nodigt uit om voor steeds meer verplaatsingen in de wijk de fiets te pakken. Aantrekkelijke routes brengen ook het buitengebied binnen handbereik van fietsers en voetgangers. De ruimere opzet van de openbare ruimte biedt kansen voor uitbreiding van het waternetwerk en voor afkoppeling van hemelwater. De maatgevende snelheid is 30 km/u zodat een combinatie van fietsers en gemotoriseerd verkeer mogelijk is. Uitzondering zijn de HOV-assen en gebiedsontsluitingswegen voor gemotoriseerd verkeer. Bij voorkeur hebben kruispunten met verkeerslichten maximaal twee opstelstroken voor het autoverkeer. Ook hier geldt dat voor fietsers en voetgangers voldoende opstelruimte nodig is.

3.2 HOOFDKEUZES

Haarlem kiest voor:

- Verblijfskwaliteit
 - Bij elke (voorgenomen) aanpassing van de openbare ruimte dient een zorgvuldige afweging plaats te vinden naar het effect voor de verblijfskwaliteit op straat.
 - Parkeren vindt plaats aan de randen van de stad en door het realiseren van een extra parkeergarage aan de rand van het centrum wordt aangesloten bij de wens om het autobezit terug te dringen.
- Recreatieve mogelijkheden en routes
 - Trottoirs zijn aangename plekken om te verpozen en te spelen. Pleinen zijn verblijfsruimtes en de pleinen zijn op meerdere manieren voor verschillende gebruikers bruikbaar.
 - Fietsroutes lopen langs interessante locaties en zijn fraai ingericht.
 - De waterlopen zijn bevaarbaar, met bestemmingen om naar toe te varen
 - De oevers zijn aantrekkelijk met meer verblijfsplekken en toegankelijke ligplaatsen.
 - Volkstuinen, sportcomplexen en begraafplaatsen zijn ook toegankelijk voor verschillende gebruikers.
 - Met oog op het brede belang van spelen voor haar jonge inwoners zet Haarlem ook in voor behoud van de speelplekken.
- Ruimte voor stadsnatuur
 - Natuur krijgt meer mogelijkheden in de bebouwde omgeving door bij projecten ook rekening te houden met de natuur door bijvoorbeeld de aanleg van dierentunneltjes en vleermuiskasten.
 - Combinatie water en groen als meerwaarde voor ecologie: verbetering van de waterkwaliteit en het benutten van schoon duinwater.
 - Natuurvriendelijke oevers waar mogelijk
- Gezonde straatbomen
 - Er worden extra maatregelen genomen om de groeiomstandigheden te verbeteren en de ondergrond van het wortelgestel zoveel mogelijk te vrijwaren van kabels, leidingen en grondwerkzaamheden.
 - Ook kiest de stad voor een hoofdbomenstructuur, waar bomen tot volle wasdom komen:
 - > Om dit te bereiken worden voor de hoofdbomenstructuur in principe boombunkers toegepast.
 - > De doorgaande rijen bomen van de hoofdbomenstructuur zorgen voor schonere lucht en verkoeling, zijn belangrijk voor dieren, maken de stad aantrekkelijk en bieden oriëntatie in de stad.
 - > In de wijken kiest Haarlem voor kwaliteit in plaats van kwantiteit. Als het niet anders kan, liever wat minder, maar dan we gezonde en goed zichtbare bomen, dan veel bomen met een slechte kwaliteit.
- Klimaatbestendigheid
 - Haarlem wil een fijnmazig netwerk van watergangen creëren en regenwater afkoppelen.
 - Regenwater infiltreren in de bodem, of tijdelijk borgen in het straatprofiel of een verdiept veldje, zodat het water na het overtrekken van de regenbui alsnog kan worden afgevoerd.
 - Het realiseren van nieuwe singels en waterlopen zorgen voor een verbeterde opvang en afvoer van het water.
 - Een fijnmazig stelsel aan singels en vaarten reguleert de grondwaterstand, waardoor de risico's op grondwateroverlast (natte kelders en kruipruimtes) en grondwateronderlast (kans op funderingsschade in droge periodes) afnemen.
 - Natuurlijke koeling in de openbare ruimte om de kans op hittestress te verkleinen.

- Ruimte voor de voetganger en kwaliteit van looproutes.
 - Meer kwaliteit aan looproutes langs stadstraten en rond voorzieningen en parken. De openbare ruimte moet aangenaam en geschikt voor mindervaliden zijn.
- De fiets binnen de stad
 - Het gebruik van de fiets als belangrijkste vervoermiddel binnen de stad (uit oogpunt van gezondheid, duurzaamheid en efficiënt ruimtegebruik).
 - Stimuleren door naast een oog te hebben voor verkeerskundige aspecten (zoals breedte van fietspaden, veiligheid en wachttijden) ook te kijken hoe de omgeving aangenaam wordt voor een kwetsbare gebruiker als de fietser.
- Duurzame mobiliteit
 - Rijden op groen gas en elektriciteit, zero emission in het openbaar vervoer wordt bevorderd.
- Auto te gast in het centraal stedelijk gebied
 - In het centraal stedelijk gebied is de auto te gast en zijn verkeersintensiteiten en snelheden beperkt.
 - Binnen het centraal stedelijk gebied komt er minder ruimte voor parkeren in de openbare ruimte, ten gunste van ruimte voor voetgangers, fietsers en openbaar vervoer.
- Het versterken van de HOV-corridor
 - de as van Delftplein naar Schalkwijk wordt gestreefd naar het vergroten van de stedenbouwkundige samenhang, versterking van de structuur en een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit door op termijn op deze as een tram te laten rijden en regionale bussen aan te takken.
- Ketenmobiliteit
 - Haarlem zet in op een robuuste vervlechting van alle vervoersnetwerken en op de bewustwording om bestaande vervoerssystemen en netwerken slimmer te combineren en beter te benutten door het realiseren van Park & Ride's en Park & Bike's aan de rand van de stad, waar de automobilist kan kiezen voor de (H)OV-bus, of de (E-)fiets om naar de eindbestemming te komen.
- Bundelen van de grote ring
 - Haarlem kiest ervoor om het doorgaande autoverkeer te bundelen op een ring. Hierdoor ontstaat ruimte om met name de Dreef, Kamperlaan, Paviljoenslaan en Buitenrustbruggen te ontlasten van doorgaand verkeer.
 - Voetgangers, fietsers, openbaar vervoer, water en groen krijgen hier prioriteit.

3.3 THEMAKAARTEN

In de themakaarten worden de gewenste structuren voor groen, ecologie, bomen, recreatie, erfgoed, water, hitte, voetganger, fiets, openbaar vervoer en autoverkeer weergegeven.

Onderstaande themakaarten zijn relevant:

1. Zoneringskaart
2. Groenstructuurkaart
3. Ecologische kaart
4. Bomenstructuurkaart
5. Recreatiekaart: Routes
6. Recreatiekaart: Ambassadeursplekken
7. Recreatiekaart: Water
8. Cultuurhistorische kaart: basiselementen
9. Waterkaart
10. Hittestresskaart
11. Water op straat kaart
12. Voetgangerskaart
13. Fietsnetwerkaart
14. Openbaar vervoerkaart
15. Gemotoriseerd verkeerkaart: Regioring
16. Gemotoriseerd verkeerkaart: Hoofd autonetwerk
17. Gemotoriseerd verkeerkaart: Parkeren

3.4 AFWEGINGSMETHODIEK OPENBARE RUIMTE

Niet altijd is de gewenste ruimte er om aan alle wensmaten van de verschillende ruimteclaims te voldoen. De beleidsuitspraken, zoals de bovengenoemde themakaarten, zijn leidend. Indien deze uitspraken onvoldoende houvast geven wordt de afwegingsmethodiek openbare ruimte gehanteerd. De afwegingsmethodiek bestaat uit twee onderdelen: een prioriteitsstelling van de verschillende beleidswensen ten opzichte van elkaar en een overzicht van te doorlopen processtappen bij projecten in de openbare ruimte.

3.5 PRIORITEITENSTELLING

1. het beschermen en versterken van de groenstructuur
2. beschermen en versterken van de waterstructuur
3. inpassen benodigde extra klimaatadaptatiemaatregelen
4. continuïteit van regionale netwerken en prioritering van mobiliteit
 - a. voetgangers
 - b. fietsers
 - c. ov
 - d. gemotoriseerd
5. benodigde ruimte voor objecten en parkeren

3.6 PROCESSTAPPEN

Naast de prioriteitstelling dient bij projecten in de openbare ruimte altijd de volgende processtappen worden doorlopen.

1. De relevantie van vigerend beleid en de SOR, met name de themakaarten, bepalen.
2. Vier te doorlopen stappen bij het ontwerpproces:
 - a. gewenst programma bepalen (prioriteitstelling);
 - b. gewenst straatbeeld (HIOR);
 - c. check ondergrondse infrastructuur;
 - d. op zoek naar mogelijkheden van ruimtewinst.
3. Vaststellen ruimtelijk en functioneel programma van eisen.

3.7 HAARLEMSE (BELEIDS)TRAJECTEN

Waarde van Groen

- Haarlem is betrokken bij het maken van een waarderingsmethodiek om de maatschappelijke waarde van groen zichtbaar te maken en een volwaardige plek in de besluitvorming te geven. Dit proces is nog niet afgerond en loopt nog een aantal jaar door.

Parkeren

- Naast het realiseren van parkeerplaatsen op eigen terrein om parkeerproblemen in de openbare ruimte te voorkomen, is het verder uitbreiden van het gereguleerd parkeren, op verzoek van bewoners, ook een mogelijke ontwikkeling.

Klimaatadaptatie

- Ruimtelijke adaptatie in verband met klimaatverandering vergt een integrale benadering over een lange termijn en geschiedt bij voorkeur op regionaal niveau.
- Regenwateroverlast, de aanpak van hittestress en grondwater over- en onderlast zijn drie belangrijke thema's binnen klimaatadaptatie.
 - Om hittestress aan te pakken is het vooral belangrijk om schaduw te creëren, smallere straatprofielen, maar ook voor het toevoegen van groen. De beschikbare gegevens over hittestress en water op straat zijn verwerkt in de themakaarten hittestress en water.
- Ruimtegebruik ten behoeve van energietransitie neemt toe:
 - warmte- en koude opslag systemen nemen aanzienlijke ruimte in;
 - extra transformatorhuisjes, hoogspanningsgebouwen en verdeelstations krijgen een plek in de openbare ruimte;
 - bij de uitrol van warmtenetten zal ondergronds ruimtegebruik alleen maar toenemen.

Cultuurhistorie

- De cultuurhistorische waarden van de stad zitten niet alleen in hoofdstructuren, maar kunnen ook op buurt- of straatniveau tot uitdrukking komen. Het is van belang deze bepalende elementen in nadere beleidsregels vast te leggen. Zo komt met de juiste straatprofielen, materialisatie en het slim plaatsen van passend straatmeubilair de beleving van de historische stad beter tot haar recht. (zie HIOR)

3.8 REGIONALE (BELEIDS)TRAJECTEN

- Haarlem Bezoekstad
- Velserversbinding
- Dynamisch Verkeersmanagement voor regionaal wegverkeer (DVM)
- Multimodale bereikbaarheid in de metropool

3.9 NOG TE AGENDEREN (BELEIDS)TRAJECTEN

- Gedrag en verleiders
- Meten is weten en het belang van smart data
- Regie op objecten op straat
- Ondergronds ruimtegebruik
- Buurt specifieke opgaven (mazen)

PROGRAMMA DUURZAAMHEID (CIRCULAIRE MATERIALEN) DUURZAAM 2015 – 2019

PROGRAMMA

Het rapport geeft inzicht in de stand van zaken en ontwikkelingen op het brede terrein van duurzaamheid in Haarlem.

4.1 UITGANGSPUNTEN

- Aandachtspunten zijn er ten aanzien van de CO₂-uitstoot en energieverbruik.
- Autogebruik in woon-werkverkeer (=kernindicator):
 - Voor vier op de tien Haarlemmers is de auto het belangrijkste vervoermiddel in het woon-werkverkeer. Met de auto legt men de grootste afstand af van en naar het werk;
 - Over de lange termijn bezien is het aandeel Haarlemmers dat de auto als belangrijkste vervoermiddel gebruikt vrij stabiel: het schommelt rond de 40%;
 - De gemeente heeft als doelstelling voor 2019 dat dit aandeel, ondanks economische groei, gelijk is aan dat in 2015.
- Laadpalen
 - Laadpalen voor elektrische auto's worden geëxploiteerd door commerciële bedrijven. Een oplaadpaal kan meerdere oplaadpunten hebben. Elektrische rijders die geen ruimte hebben voor een privaat oplaadpunt zijn afhankelijk van (semi-)publieke laadpunten.
 - Semi-publieke oplaadpunten bevinden zich op privé- terrein maar zijn wel publiek toegankelijk. Voorbeelden zijn oplaadpunten bij parkeergarages, retail- en horecalocaties en tankstations.
- Deelauto's: Het aantal deelauto's in Haarlem neemt de laatste jaren snel toe. In het voorjaar van 2017 telt de stad 603 deelauto's. Alleen de vier grote steden beschikken over nog meer deelauto's.
- Fiets: De fiets is voor drie op de tien Haarlemmers het belangrijkste vervoermiddel in het woon-werkverkeer. Van de Haarlemmers die in de stad wonen én werken fietst het merendeel naar het werk (62%).

5

GREEN DEAL DUURZAAM GWW 2.0

OVEREENKOMST (JANUARI 2017)

Overeenkomst tussen verschillende overheden, waaronder de gemeente Haarlem, met de ambitie in 2020 duurzaamheid een integraal onderdeel van alle spoor-, grond-, water en wegenbouwprojecten te laten zijn.

5.1 UITGANGSPUNTEN

In de overeenkomst worden met name afspraken gemaakt over proces, samenwerking en taken. Dit houdt in dat vanaf de vroege planfase worden duurzaamheidsaspecten worden meegewogen. Concrete uitgangspunten voor ruimtelijke ontwikkelingen zijn:

- Duurzaamheid kan leiden tot besparingen in aanleg en exploitatie, maar ook waarde toevoegen aan een project en de omgeving (waarde creatie). Het is dus een opbrengst in plaats van een kostenpost.
- De grondstoffen die vrijkomen bij projecten zullen hergebruikt worden en aannemers worden gestimuleerd om energiezuinig te werken.
- Gebruik wordt gemaakt van milieuvriendelijker materialen en energiebesparende of- producerende infrastructuur.

6

STARTPROGRAMMA HAARLEM CIRCULAIR

PROGRAMMA (2015)

In dit programma wordt beschreven hoe men het proces om Haarlem circulair te maken wil vormgeven. Dit programma heeft als doel dat bedrijven, organisaties en inwoners de noodzaak zullen inzien om anders met onze productiemiddelen en grondstoffen om te gaan. De doelstelling is om in 2030 een circulaire gemeente te zijn.

Er worden geen concrete uitgangspunten of randvoorwaarden benoemd voor de inrichting van de openbare ruimte.. Onder andere Het Strategisch Plan Afvalscheiding (SPA) vormt een uitwerking van dit startprogramma.

KLIMAATADAPTATIE

AGENDA (JUNI 2017)

In deze notitie worden de maatregelen geschetst die Haarlem neemt om de negatieve effecten van klimaatverandering te keren. Op specifieke onderdelen is de vormgeving van deze maatregelen nader uitgewerkt.

7.1 UITGANGSPUNTEN

Groen en water

- Algemene klimaatadaptieve maatregelen voor de openbare ruimte:
 - groen en aantal bomen maximeren;
 - afwaterputten vergroten;
 - drinkwaterleidingen onder groen leggen (blijft water bij hitte koeler);
 - Waar het kan, afwateren via oppervlaktewater;
 - in verharding meer afwateringsgoten en waterdoorlatend asfalt;
- Tegengaan van verdere verstening in de stad:
 - bij de ontwikkeling van nieuwe plannen wordt geen overbodige verharding meer gerealiseerd.
 - ingezet wordt op het verbeteren van groeiplaatsen van bomen, zodat bomen zich beter en vitaler kunnen ontwikkelen en optimaal kunnen bijdragen aan klimaatadaptatie.

- Concrete klimaatadaptieve maatregelen (maatwerk) om wateroverlast, hittestress of wateronderlast tegen te gaan:
 - het graven van nieuwe singels en vaarten;
 - de aanleg van wadi's;
 - het vervangen van verharding door groen;
 - het planten van extra bomen;
 - het natuurinclusief ontwerpen en bouwen.

Ondergrond

Door opwarming als gevolg van extreme hitte is het van groot belang dat de (drink) waterleidingen in Haarlem (watertoevoer) goed en het liefst in de schaduw onder het groen in de grond gaan. Hierdoor kan de 25 graden-verplichting gewaarborgd worden, hetgeen van groot belang is voor de gezondheid en waterkwaliteit.

Bij stedenbouwkundige programma's van eisen, gebiedsvisies en ontwerp- en inrichtingsplannen wordt klimaatadaptatie een harde (ontwerp- en inrichtings)eis. In de gebiedsuitwerkingen worden deze criteria benoemd. Deze gebiedsuitwerkingen worden nog opgesteld.

BELEID GERICHT OP HET LANGER ZELFSTANDIG WONEN

PLAN VAN AANPAK (NOVEMBER 2015)

Is een Plan van Aanpak en vormt het vervolg op het onderzoek naar welke aanpassingen nodig zijn om het aanbod zorgwoningen in de toekomst aan te laten sluiten op de vraag.

8.1 UITGANGSPUNTEN

Langer Zelfstandig Wonen heeft niet alleen betrekking op woningtypologie, maar ook op de woonomgeving.

- Veilige en toegankelijke woonomgeving, zowel de fysieke kwaliteit als de sociaal veilige inrichting van de openbare ruimte zijn hierbij van belang:
 - hoge trottoirbanden en onverlichte parkjes voorkomen.
 - een barrière vrije openbare ruimte.
- Voorzieningen die ontmoeting mogelijk maken moeten beschikbaar en bereikbaar zijn.

8.2 UITGANGSPUNTEN O.B.V. TOEKOMSTIG BELEID

Tussenrapportage uitvoeringsagenda Langer Zelfstandig Wonen (concept, september 2018)

In september 2018 is een concept-rapportage 'Gewoon Thuis' opgesteld. De rapportage betreft een tussenrapportage waarin wordt ingegaan op de voortgang van de uitwerkingen van het plan van aanpak. Een aantal ontwikkelingen zijn reeds uitgevoerd en/of in uitvoering. Deze ontwikkelingen zijn gericht op de informatievoorziening of zijn maatregelen die zijn genomen in het fysieke domein en/of het sociale domein.

Een belangrijk aandachtspunt uit de voortgangsrapportage is dat initiatieven en activiteiten rondom het langer zelfstandig wonen (te) vaak los van elkaar tot stand komen en (te) vaak niet aan elkaar verbonden worden. Ook is er behoefte aan een concretisering van de opgave. Er worden geen specifieke uitspraken gedaan over de inrichting van de openbare ruimte.

Jaar van de toegankelijkheid: voor een samenleving waarin iedereen meedoet

Een onderdeel van Langer Zelfstandig Wonen is het jaar van de toegankelijkheid. De gemeente Haarlem vindt het belangrijk dat alle Haarlemmers mee kunnen doen in de maatschappij. Dat is niet altijd vanzelfsprekend voor mensen met een beperking. Daarom is het jaar 2018 uitgeroepen tot het jaar van de toegankelijkheid.

Eén van de hoofddoelen is om fysieke belemmeringen in de openbare ruimte en gemeentelijk vastgoed zoveel mogelijk weg te nemen. Naast de fysieke toegankelijkheid is er ook aandacht voor de sociale toegankelijkheid. In het kader van het jaar van de toegankelijkheid is er een inventarisatie uitgevoerd naar de gewenste en mogelijk nog te nemen fysieke (en sociale) maatregelen. Tevens is er een vastgestelde prioriteitenlijst van uit te voeren fysieke maatregelen opgesteld.

SPEELRUIMTEPLAN

PLAN (FEBRUARI 2012)

Nota die het beleid voor de openbare speelruimte en het beleid voor de (particuliere) speeltuinen samenvat. Hierdoor ontstaat beleid op 'spelen' vanuit een bredere invalshoek. Spelen krijgt ruimte in de inrichting van de openbare ruimte. Pleintjes, parken en plantsoenen kunnen zo worden ingericht dat het kinderen uitdaagt om in te spelen. De hoeveelheid ruimte dient te worden afgestemd met de behoefte van de jeugd.

9.1 UITGANGSPUNTEN

Bereikbaarheid

- Het speelweefsel vergroten door speelplekken met elkaar te verbinden met een goede openbare ruimte.
- Bij de inrichting dient rekening gehouden te worden met de speelweefselroute. Om de bereikbaarheid van en tussen speelvoorzieningen te vergroten.
- Het spelen zal geconcentreerd worden in bovenwijkse (>3400 m²), centrale (1800-3400m²) en steunplekken (<1800m²) waar kinderen en jongeren kunnen spelen en ontmoeten.
- In de directe omgeving zal vooral de inrichting van de openbare ruimte aantrekkelijk moeten zijn om in te verblijven en te ontmoeten. Enkele toestellen of spelaanleidingen kunnen op straatniveau worden aangeboden.

Gezondheid

Met de (her)inrichting van de openbare ruimte wordt ingezet om gezondheid te bevorderen en overgewicht bij de jeugd tegen te gaan.

- mogelijkheden bieden voor bewegen;
- voldoende ontmoetingsplaatsen, speelruimten voor kinderen en meer groen voor een prettiger leefklimaat;
- meer natuurlijk spelen stimuleren;
- verbetering van de woon- en leefomgeving door het scheppen van kansen voor ontmoeten en ontspannen, verbeteren en realiseren van (openbare) jongerenvoorzieningen;
- Bij voorzieningen voor balsporten voor de doelgroep 6 t/m 18 jaar, zoals voetbalkooien, goaltjes en basketbalpalen geldt dat geluidsoverlast, waar bij dit soort voorzieningen veelal sprake is, zoveel mogelijk voorkomen moet worden door een slimme inrichting.

Naast de openbare ruimte dient ook gekeken te worden naar mogelijke speelruimten in de semi openbare ruimte. Speelruimte wordt bekeken door de ogen van kinderen die het totaal aan speelmogelijkheden bezien. Dit betekent dat naast speeltuinen ook sportvelden, stoepen, parken en schoolpleinen ect. potentiële speelruimte is.

Veiligheid

- Met inachtneming van de veiligheid het vergroten van de toegankelijkheid van speeltuinen buiten openingstijden. De veiligheid van een speeltuin wordt vergroot door een speeltuin overzichtelijk in te richten. Hierbij dienen plekken en hoekjes buiten zich voorkomen te worden. De toegankelijkheid kan onder andere vergroot worden door een instap- of kruipgat of door het hek 's ochtend 's open te zetten en 's avonds te sluiten.
- Bestaande zandbakken worden verwijderd en niet meer aangelegd.
- Verplaatsing van speeltoestellen die op andere speelplekken overbodig zijn.
- Vervanging van speeltoestellen die secundair (boventallig) zijn of onveilig.
- Speelruimte vervult een rol in de sociale cohesie tussen bewoners. Waar groen, spelen en water zijn geïntegreerd is de openbare ruimte veilig om te verblijven. Op veel plekken is er ruimte voor eigen spel.
- De bestaande zandbakken in beheer van de gemeente dienen te worden verwijderd en niet meer worden aangelegd. Het spelen met zand blijft mogelijk in speeltuinen met toezicht.

Materiaal

- Veel variatie in materialen, speelfuncties en omgevingen zijn alleen maar goed. Dit kan in de vorm van speeltoestellen maar ook in de vorm van speelaanleidingen.

Inrichting

- Bij het inrichten (o.a. vervanging speeltoestellen) van speeltuinen dient rekening gehouden te worden met de doelgroepen kinderen (0-6 jaar) en jeugd (6-12 jaar). En daarbij zorg te dragen voor vertegenwoordiging van een variatie aan speelvormen (beweging, exploratie, fantasie, wedstrijd, ontmoeting) en voor de esthetische kwaliteit van de speeltuin.

10

VERBREED GEMEENTELIJK RIOLERINGSPLAN 2018-2023

PLAN (ONTWERP, NOVEMBER 2017)

Actualisatie van het vorige vGRP waarin op hoofdlijnen is aangegeven hoe de gemeente Haarlem met de toekomst van de riool- en drainagestelsel om wilt gaan.

10.1 UITGANGSPUNTEN

- Kwaliteit van de riolering, bestaande riolering wordt vervangen of gerenoveerd.
- Preventief renoveren van diepriolen (meer dan 3 meter diep). Renoveren van diepriolen is kostbaar.
- Extra hemelwater zoveel mogelijk bovengronds bergen en afvoeren naar open water.
- Om de grondwateroverlast te verminderen worden drainages in de openbare ruimte aangelegd.
- Afkoppelen van rioolstelsel: gemengd riool wordt vervangen door gescheiden stelsel.

11

ROUTEKAART KLIMAATNEUTRAAL IN 2030 EN AARDGASVRIJ IN 2040

ROUTEKAART (2017)

Routekaart tot het komen van juiste oplossingen en maatregelen om de ambities klimaatneutraal in 2030 en aardgasvrij in 2040 te bereiken.

11.1 UITGANGSPUNTEN

- Stimuleren van fietsen, wandelen en gebruik OV.
- Voorrang voor duurzame voertuigen, dit betekent dat ook het aantal elektrische laadpalen sterk moet groeien.
- Lantarenpalen worden voorzien van ledverlichting
- Er worden drie warmtenetten aangelegd:
 - een warmtenet in Schalkwijk, welke meer dan 6.000 woningen in de wijk kan verwarmen. De gemeente onderzoekt of en waar de bron het best kan worden geslagen.
 - twee netwerken van warm water afkomstig van warmtebronnen.

Visie 2050 Integraal

[illegible]

INTEGRAAL WATERPLAN

Plan (2014)

Een plan waarin de gemeente Haarlem samen met het hoogheemraadschap aan een toekomstbestendig watersysteem in de gemeente Haarlem werkt. Het waterplan vormt een toetsingskader voor water gerelateerde projecten en vormt een plan van aanpak om bestaande knelpunten in het watersysteem op te lossen en het watersysteem toekomstbestendig maken.

Nieuwbouw heeft een belangrijke rol om wateroverlast te voorkomen, er dient gescheiden afgevoerd te worden, waarbij als volgorde infiltreren, bergen en afvoeren het beleid is. Nieuwbouw dient een piekbui op eigen terrein te kunnen verwerken.

- Daarnaast zet de gemeente in op het graven van extra oppervlaktewater in de openbare ruimte, om het veranderende klimaat het hoofd te bieden.
- Daarnaast zijn infiltreren van hemelwater in de bodem of vertragingsmaatregelen zoals groene daken (60 cm +) ook mogelijk t.b.v. waterberging.
- Hemelwater van het gemengde rioolstelsel af te koppelen en in de bodem te infiltreren.

Haarlem richt zich erop om bij extreme neerslag op alle plekken waar we water kunnen bergen en/of bovengronds kunnen afvoeren, dit ook te doen. Bij het bovengronds bergen en afvoeren van water willen we in verband met de volksgezondheid alleen schoon water hebben. Om zoveel mogelijk water te bergen, moeten we de openbare ruimte aanpassen. Dit kunnen we niet alleen doen. Hiervoor werken we samen met andere gemeentelijke domeinen (zoals openbaar groen en wegen) en met alle Haarlemse bewoners.

Het water moet op de straat worden geborgen of via de straat in goede banen worden geleid naar een lager gelegen plek (groenvoorziening, open water) waar het overtollige water geen schade kan aanrichten (groen-blauwe netwerken).

Grondwater

- Grondwaterneutraal bouwen van woningen, ondergrondse parkeergarages en wegen: de oorspronkelijke grondwaterstanden

12.1 UITGANGSPUNTEN

- Het raadzaam om bij ontwikkelingen waterberging te creëren door het graven van watergangen om zoveel mogelijk water vast te houden, alvorens het af wordt gevoerd.
 - bestaande watergangen verbreed, gebaggerd, en met elkaar in verbinding gebracht;
 - nieuwe watergangen gegraven, met name op locaties met (grond)wateroverlast;
 - gedempte grachten weer open gelegd.

kunnen gehandhaafd blijven. Het bouwpeil moet hoog genoeg zijn om toekomstige grondwaterproblemen te voorkomen.

- Drainages worden niet aangesloten op de riolering.
- Indien lozing naar het oppervlaktewater mogelijk is worden drainages die op de riolering lozen afgekoppeld. Tenzij de drainage gelegen is binnen een verontreinigingslocatie.
- Drainagesystemen dienen primair voor de ontwatering van de openbare ruimte, maar kunnen ook worden ingezet door de ontwatering van particuliere terreinen.

Groen en water

- Algemene klimaatadaptieve maatregelen voor de openbare ruimte:
 - groen en aantal bomen maximeren;
 - afwaterputten vergroten;
 - drinkwaterleidingen onder groen leggen (blijft water bij hitte koeler);
 - Waar het kan, afwateren via oppervlaktewater;
 - in verharding meer afwateringsgoten en waterdoorlatend asfalt;
- Tegengaan van verdere verstening in de stad:
 - bij de ontwikkeling van nieuwe plannen wordt geen overbodige verharding meer gerealiseerd.
 - ingezet wordt op het verbeteren van groeiplaatsen van bomen, zodat bomen zich beter en vitaler kunnen ontwikkelen

en optimaal kunnen bijdragen aan klimaatadaptatie.

- Concrete klimaatadaptieve maatregelen (maatwerk) om wateroverlast, hittestress of wateronderlast tegen te gaan:
 - het graven van nieuwe singels en vaarten;
 - de aanleg van wadi's;
 - het vervangen van verharding door groen;
 - het planten van extra bomen;
 - het natuurinclusief ontwerpen en bouwen.

Ondergrond

Door opwarming als gevolg van extreme hitte is het van groot belang dat de (drink) waterleidingen in Haarlem (watertoevoer) goed en het liefst in de schaduw onder het groen in de grond gaan. Hierdoor kan de 25 gradenverplichting gewaarborgd worden, hetgeen van groot belang is voor de gezondheid en waterkwaliteit.

Bij stedenbouwkundige programma's van eisen, gebiedsvisies en ontwerp- en inrichtingsplannen wordt klimaatadaptatie een harde (ontwerp- en inrichtings-)eis.

13

INTEGRALE VEILIGHEID EN HANDHAVING ACTIEPROGRAMMA 2018

PROGRAMMA (DECEMBER 2017)

De praktische invulling aan de beleidsnota met de strategische visie op veiligheid. In het actieprogramma worden per thema's acties en doelstellingen benoemd.

Voor het thema afval op straat wordt een plan van aanpak opgesteld. Het opstellen van het plan van aanpak wordt in 2018 in samenwerking met betrokkenen worden opgesteld. Begonnen wordt met de wijken Delftwijk en Meerwijk.

In het actieprogramma worden geen maatregelen genoemd met een relevantie voor de inrichting van de openbare ruimte.

13.1 JEUGD EN VEILIGHEID

Jeugdoverlast heeft negatieve invloeden op de veiligheid en leefbaarheid van de Haarlemse wijken. De genoemde acties en doelstellingen om de jeugdoverlast te beperken hebben met name betrekking op sociale aspecten en minder op fysieke aspecten. Genoemde maatregelen om de overlast van jongeren te verminderen zijn handhavingsacties en sociale programma's en projecten. Het project 'buurtouders' is hier een voorbeeld van. Er worden geen fysieke maatregelen genoemd met een relevantie voor de inrichting van de openbare ruimte.

13.2 LEEFBAARHEID

In het actieprogramma is per wijk bepaald wat de handhavingsprioriteiten om de leefbaarheid in de wijk te verbeteren zijn. Voor Meerwijk zijn dit de volgende handhavingsprioriteiten:

1. Overlast door afval
2. Overlast door jeugd
3. Overlast door verkeersgedrag van automobilisten

STRATEGISCH PLAN AFVALSCHEIDING (SPA)

PLAN (APRIL 2016)

Plan met als doel het invullen en vastleggen van een Haarlems afval- en grondstoffenbeleid. Het plan bestaat uit een visie, doelstellingen en een strategie, een voorstel voor de ambitie van afvalscheidingspercentage en een voorstel om tot het komen tot de doelstellingen in de vorm van maatregelen en een aanzet tot een plan van aanpak.

- Haarlem heeft met het in 2016 aangenomen Strategisch Plan Afvalscheiding besloten het afvalscheidingspercentage substantieel omhoog te brengen, zodat meer waardevolle grondstoffen ingezameld en gerecycled kunnen worden. Hiermee geeft Haarlem invulling aan het landelijk programma “Van Afval Naar Grondstof” (VANG) en sluit daarmee aan op de visie van Haarlem Circulair.
- Haarlem heeft zich tot doel gesteld in 2022 68% afvalscheiding te bereiken en maximaal 130 kg huishoudelijk restafval per inwoner over te houden, komend vanaf 38% en 265 kg in 2016.

15

IMPLEMENTATIEPLAN SPA

PLAN (MEI 2017)

Vertaling van de doelstellingen uit het eerder vastgestelde SPA naar de praktische toepassing in Haarlem.

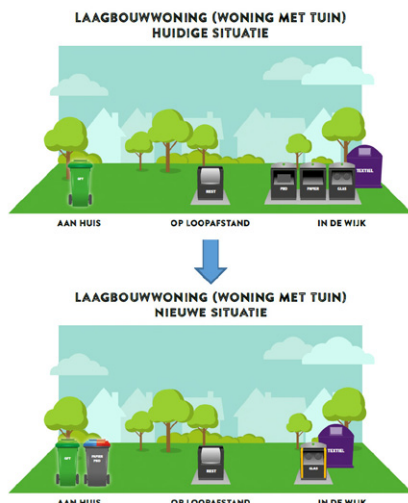
15.1 UITGANGSPUNTEN

- Om de doelstelling van 68% te halen zet Haarlem vanaf 2017 in eerste instantie in op meer bronscheiding via invoering van omgekeerd inzamelen in heel Haarlem door:
 - in de laagbouw duocontainers voor PBD (plastics, blik, drankpakken) en papier & karton in te voeren en in een later stadium verzamelcontainers voor restafval op afstand te zetten.
 - in de hoogbouw: verzamelcontainers voor grondstofstromen dicht bij de woningen te plaatsen.

- de bewoners te verzoeken hun grondstoffen aan de bron te scheiden en aan te bieden, onder andere via de slogan “Wij Haarlemmers scheiden ons afval”

Het uitgangspunt van het afval- en grondstoffenbeleid is bronscheiding. Dit houdt in dat inzamelmiddelen worden aangepast, voor zowel laagbouw als nieuwbouw, om dicht bij huis GFT, plastic en papier te scheiden.

- Voor de openbare ruimte betekent dit dat er minder ondergrondse containers nodig zijn. Restafval, glas en textiel wordt in ondergrondse containers in de openbare ruimte ingezameld. Waar voorheen in de openbare ruimte containers voor restafval, plastic, papier, glas en textiel aanwezig waren.
- Bestaande ondergrondse containers worden zoveel mogelijk hergebruikt.

15.2 EISEN, WENSEN EN AMBITIES:

- Invoering omgekeerd inzamelen in de hoogbouw en in compacte wijken (laagbouw zonder voortuin en achterom) leidt nog niet tot het gewenste resultaat, zowel kwantitatief als kwalitatief. Er wordt nu gewerkt aan oplossingen met maatwerk, met wat we vanuit de pilots hebben geleerd. Dit geldt met name ook voor Meerwijk, waar reeds veel ervaring is opgedaan met de invoering van omgekeerd inzamelen in de hoogbouw.
- Het Implementatieplan zal daarom binnenkort bij raadsbesluit worden bijgesteld.
- Veel containers staan op plekken waar toevallig de ruimte beschikbaar was. Ze staan dus niet altijd op de meest ideale plek. Bij een volledige herinrichting van de openbare ruimte ontstaat de kans om nog eens te kijken naar optimalisatie van de containerlocaties (in overleg met en op advies van Spaarnelanden). Dat zouden we in het Programma van Eisen moeten laten opnemen. De dekking hiervoor zou dan uit het IVORIM-inrichtingsbudget moeten komen want het kan niet vanuit SPA.

16

ECOLOGISCH BELEIDSPLAN 2013-2030

PLAN (NOVEMBER 2013)

Het ecologisch beleidsplan Haarlem 2013-2030 beschrijft hoe de gemeente de komende jaren, in samenhang met het realiseren van de duurzaamheidsdoelstelling en het bevorderen van groen participatie de soorten-rijkdom versterkt en zorgt voor een hogere ecologische waarde in de stad.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet ecologie één van de basis principes zijn. Het uitgangspunt hierbij is een efficiënte inzet van middelen door de juiste inrichtingsmaatregelen.

16.1 UITGANGSPUNTEN

Ecologie en beheer

Voor het beheer worden de volgende uitgangspunten benoemd:

- Het versterken van samenhang tussen natuurlijke processen en ruimtelijke structuren via meervoudig ruimte gebruik, zoals opgenomen in bijlage 11 van het ecologisch beleidsplan.
- Inpassen van ecologische processen in groen- en waterbeheer.
- Creëren van samenhang tussen ecologisch waardevolle plekken en aansluiting op de regionale ecologische structuur.

Voor ontwikkelingen in de openbare ruimte zijn volgende uitgangspunten van toepassing:

- Bij herinrichting wordt rekening gehouden met bestaande ecologische waarden en structuren.
- Bij herinrichting wordt bepaald of er kansen zijn voor het ontwikkelen van nieuwe ecologische waarden en structuren: als er kansen zijn op verbeteren van een al redelijk goede ecologische kwaliteit moeten deze worden benut; bij slechte ecologische kwaliteit moet er altijd verbetering plaatsvinden.
- De inrichting en beheer worden niet alleen afgestemd op de menselijke functies van het gebied, maar ook op de leefvoorwaarden van flora en fauna.
- Bij afname van groen oppervlak wordt voorzien in de realisatie van nieuwe waardevolle gebieden en/of vergrootte natuurwaarden van het restgebied.
- Belangrijke bestaande ecologische elementen zoals bermen en watergangen moeten in stand worden gehouden.
- De begroeiing moet altijd aansluiten op de plaatselijke omstandigheden als grondsoort, waterstand en voedselrijkdom.
- Waar mogelijk worden groene structuren op elkaar aangesloten.
- Bij (her)inrichting wordt altijd goed gekeken naar de soortkeuze volgens de voorwaarden soortkeuze, zoals is opgenomen in bijlage 7 van het ecologisch beleidsplan.

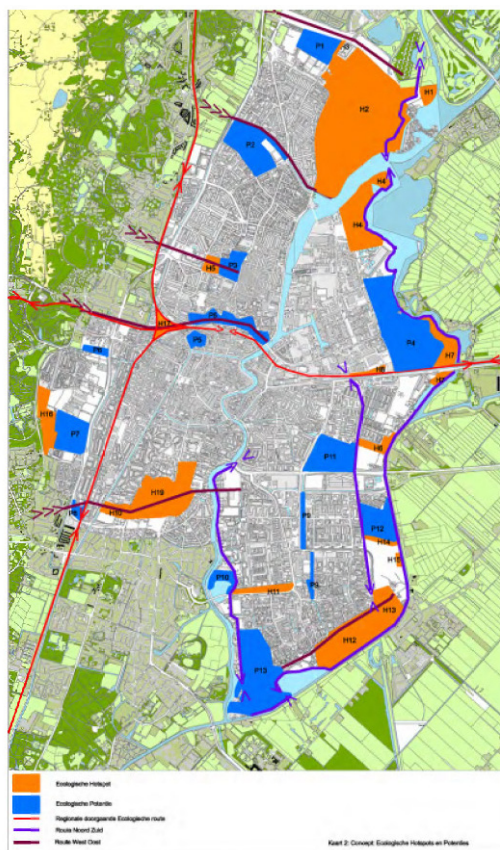
- Als een zone deel uitmaakt van de hoofdbomenstructuur zoals beschreven in het Bomenbeleidsplan, tevens de richtlijnen uit het Bomenbeleidsplan van toepassing zijn.
- De inrichting en de mogelijkheden voor beheer worden zo duurzaam mogelijk uitgevoerd.
- Groen wordt principe ecologisch beheerd. Grazige vegetatie ter hoogte van kruispunten mag kort gemaaid blijven t.b.v. de verkeersveiligheid.
- In parken wordt het beheer mede afgestemd op de stijl van het gebied.

Bebouwing

- Er wordt in principe geen bebouwing toegestaan in ecologische hotspots en potentiële locaties.
- Bij projecten met een invloed op de bestaande ecologische waarden of bij projecten bij locaties die zijn aangewezen als ecologische hotspots of ecologische potenties is de compensatieregeling van toepassing. De compensatieregeling voorziet in de realisatie van nieuwe natuurlijke gebieden die de potentie hebben zich te ontwikkelen tot een gebied met een gelijkwaardige kwaliteit als het verloren gegaan gebied. Dit vindt bij voorkeur in de directe omgeving van de ingreep plaats. De compensatie bestaat uit zowel investerings- als beheerskosten van de nieuwe gebieden.
- Bij nieuwbouw worden faunavoorzieningen voor gierzwaluwen en vleermuizen aan of in gevels geplaatst.

Bodem

- Verontreiniging en verrijking van grond wordt voorkomen en aanvullende grond humus arm is.

17

INSPIRATIEGIDS NATUUR INCLUSIEF BOUWEN

GIDS (JULI 2018)

Inspiratiegids om zo creatief mogelijk om te gaan met groen en natuur in de stad om de hoeveelheid groen in de stad, ondanks de vele vraag naar woningbouw, te laten toenemen.

17.1 UITGANGSPUNTEN

Uitgangspunt is om zoveel mogelijk te combineren in onderstaande maatregelen. Een grote variatie in biodiversiteit is gunstig voor de biodiversiteit. Bij een keuze uit de maatregelen dient een ecooloog betrokken te worden.

Ecologie

- Bestaand groen behouden en nieuw groen aanleggen.
- Diversiteit aan inheemse plantensoorten.
- Ecologische structuren verbinden door aansluiting op omliggend natuurgebied.
- Overwinterplaatsen voor padden en salamanders mogelijk maken door hopen van stenen of takken, of plekken waar afgevallen bladeren kunnen blijven liggen te creëren.
- Grote onverharde boomspiegels om bomen de ruimte te geven.
- Groene speelplaatsen c.q. natuurspeelplaatsen aanleggen.
- Hagen plaatsen in plaats van muren en schuttingen.

Water

- Overwinterplaatsen voor kikkers creëren door

een vijver ten minste 80 cm diep te maken.

- Aanleggen van een natuurvriendelijke wadi met diversiteit aan plantensoorten.
- Regenwater wordt opgevangen en vastgehouden in het gebied.
- Aanleggen van een speciaal type poel voor rugstreeppadden en andere amfibieën:
 - voor deze soort is een poel in een zandig milieu geschikt, die snel opwarmt;
 - de poel kan het beste van beton worden gemaakt, en mag niet dieper zijn dan 1 m;
 - een kale oever heeft van ten minste 2m breed, en dat er binnen een straal van 50m losse stenen aanwezig zijn, die kunnen dienen als schuilplek voor de padden;
- Aanleggen van natuurlijke vijvers en natuurvriendelijke oevers:
 - zo groot mogelijke variatie aan inheemse water- en oeverplanten;
 - natuurlijke vijvers kunnen het beste een diepte hebben van ten minste 60 cm.

Verlichting

- Plekken creëren met zo min mogelijke (fauna verstorende) verlichting.

Gebouwen en bouwwerken

- Zo veel mogelijk gebouwen hebben groene daken.
- Groene gevels creëren.
- Geveltuinen langs gebouwen creëren, die ten minste 45cm diep en 120cm breed zijn.
- Ruime voegen of open ruimtes in muren creëren om planten op muren te laten groeien en een schuilplaats in muren voor dieren (insecten en amfibieën) te creëren.

WOONVISIE 2017 – 2020 ‘DOORBOUWEN AAN EEN (T)HUIS’

VISIE (2017)

De woonvisie biedt inzicht van de gemeente Haarlem voor de komende jaren. Door veranderingen in de wet- en regelgeving, de economische crisis en de aantrekkende woningmarkt, heeft de gemeente Haarlem haar woonvisie uit 2012 geactualiseerd. De doelen uit de voorgaande woonvisie zijn geëvalueerd, geactualiseerd en aangepast in deze nieuwe woonvisie.

Zorgvuldig omgaan met de beschikbare ruimte en de kwaliteit van de stad stond voorop, ook bij verdichting. Er is ingezet op het behoud van groen en op hoogwaardige openbare ruimte. Aanvullen op de woonvisie uit 2012 wordt het aspect water genoemd.

18.1 UITGANGSPUNTEN

- Blijvende aandacht voor het behoud van /de verbetering van de vitaliteit van wijken.
- Zoeken naar mogelijkheden voor intensivering van bebouwing met behoud van de aanwezige ruimtelijke kwaliteit en (aanpak van) de leefbaarheid in de wijken.
- In Haarlem kan ruimtelijke kwaliteit én woningen toe worden gevoegd, met behoud van Haarlemse waarden als kwaliteit,

authenticiteit, menselijk maat én met behoud van kwalitatief groen.

- Haarlem realiseert de woningbouwopgave binnen de stadsgrenzen en blijft buiten de groene zoom. Dit gaat niet ten koste van de kwaliteit van het bestaand groen binnen de stadsgrenzen. De ruimtelijke kwaliteit is randvoorwaarde voor de ontwikkeling van (woning)bouwlocaties.
- Verbeteren van het imago door ruimte te bieden aan het toevoegen van bijzondere initiatieven / producten en ruimte creëren voor experimenteren en intensiveren van (een mix van) functies (bijvoorbeeld zelfbouw, kluswoningen).
- Uitvoering van de herstructureringsprojecten, o.a. Boerhaavewijk en Meerwijk gericht op differentiatie, kwaliteitsverbetering, leefbaarheid en aanpak van de openbare ruimte.

Water

- Stadsdeel Oost is grotendeels omgeven door water. Van deze kwaliteit zal meer gebruik gemaakt moeten worden.

BODEMPROGRAMMA 2016 – 2020

PROGRAMMA (2015)

Het bodemprogramma van de gemeente Haarlem benoemt locaties en projecten die te maken hebben met bodemverontreiniging, bodemkwaliteit en het beheer van de bodem. In het programma wordt aangegeven welke locaties in de periode 2016-2020 onderzocht worden op bodemverontreiniging, op welke locaties een sanering gepland staat of waar - na een sanering - nog nazorg nodig is en welke betekenis dat heeft voor het gebruik van de ondergrond.

19.1 UITGANGSPUNTEN

Geld wordt beschikbaar gesteld voor sanering van bodemverontreiniging. De saneringsaandacht richt zich vooral op:

- De resterende spoedlocaties (verspreiding en ecologie).
- Nazorg.
- Het wegnemen van overige sterke verontreinigingen (bijvoorbeeld bij ontwikkellocaties).
- Verbeteren van de bodemkwaliteit waar sprake is van samenloop van projecten.
 - Bij projecten of werkzaamheden in de openbare ruimte is de gemeente gebaat bij sanering. Daar waar extra investeringen nodig zijn om een verontreiniging geheel te saneren kan een bijdrage in het bodemprogramma uitkomst bieden.

20

ONDERHANDELAARSAKKOORD DUURZAAM DOEN. DAADKRACHT VOOR EEN GROEN, GROEIEND, SOCIAAL EN LEEFBAAR HAARLEM

COALITIEAKKOORD (MEI 2018)

In het onderhandelaarsakkoord zijn inhoudelijke en financiële afspraken gemaakt voor de komende jaren. In het onderhandelaarsakkoord wordt een actielijst per onderwerp gegeven om de gemaakte bestuurlijke afspraken concreet te maken.

20.1 UITGANGSPUNTEN

Duurzaam

- De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld met duurzaamheid door duurzaam, circulair en inclusief in te kopen.
- De gemeente vervangt straatverlichting door duurzame ledverlichting.
- Minder restafval. Afval scheiden moet worden beloont.

Groen, water, klimaatadaptatie en openbare ruimte

- Toevoegen van woningen gaat niet ten kosten van de leefbaarheid. Er blijft voldoende leefruimte en groen (vergroenen van de openbare ruimte)
- Groen- en waterstructuur versteken en zo voorbereiden op wateroverlast, droogte en hittestress.
- Hoofdbomenstructuur verstreken en het beschermen en verbeteren van de

Haarlemse parken en landschappen.

- Luchtkwaliteit meten, zodat de luchtkwaliteit bekend wordt en er mogelijk maatregelen genomen kunnen worden.

Bereikbaarheid en mobiliteit

- Onderzocht moet worden om de parkeernorm te verlagen.
- Toevoegen van aantrekkelijke loop- en fietsroutes, zodat de keuze voor lopen en fietsen (en het openbaarvervoer) vanzelfsprekend wordt.
- Trottoirs en fietspaden worden (waar mogelijk) verbreed'
- Meer elektrische laadpalen, ook in parkeergarages.
- Goed afstemmen van verkeerslichten voor fietsers en auto's.
- Routes naar scholen worden veiliger en er wordt ingezet op een integraal plan om de verkeersveiligheid rondom scholen te verbeteren.

Sociaal, kunst en cultuur

- Stimuleren van kruisbestuiving van activiteiten en het gebruik voorzieningen in de openbare ruimte.
- Ondersteunen van kunst in de openbare ruimte.

Vestiging Oosterhout

Beneluxweg 125
Postbus 40
4900 AA Oosterhout
+31 (0) 162 487 500

info@croonenburo5.com

Vestiging Maastricht

Wim Duisenbergplantsoen 21
Postbus 959
6200 AZ Maastricht
+31 (0) 43 325 32 23

www.croonenburo5.com

Vestiging Oosterhout

Beneluxweg 125
Postbus 40
4900 AA Oosterhout
+31 (0) 162 487 000

info.nl@anteagroup.com